

БИБЛИОТЕЧЕН

ТРЕНД

ISSN 1409-9497

Бр. 5 јануари-март, 2004 г.

СПИСАНИЕ НА МАТИЧНАТА И УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА
"СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ" - БИТОЛА

● МЕНАџМЕНТОТ ВО
БИБЛИОТЕКИТЕ

● РАКОВОДЕЊЕТО ВО
МИНАТОТО И ДЕНЕС -
МЕТОДИЈА РАЗМОВСКИ

● ДИГИТАЛНИ КОЛЕКЦИИ ПРИ
УНИВЕРЗИТЕТОТ НА ТОРОНТО

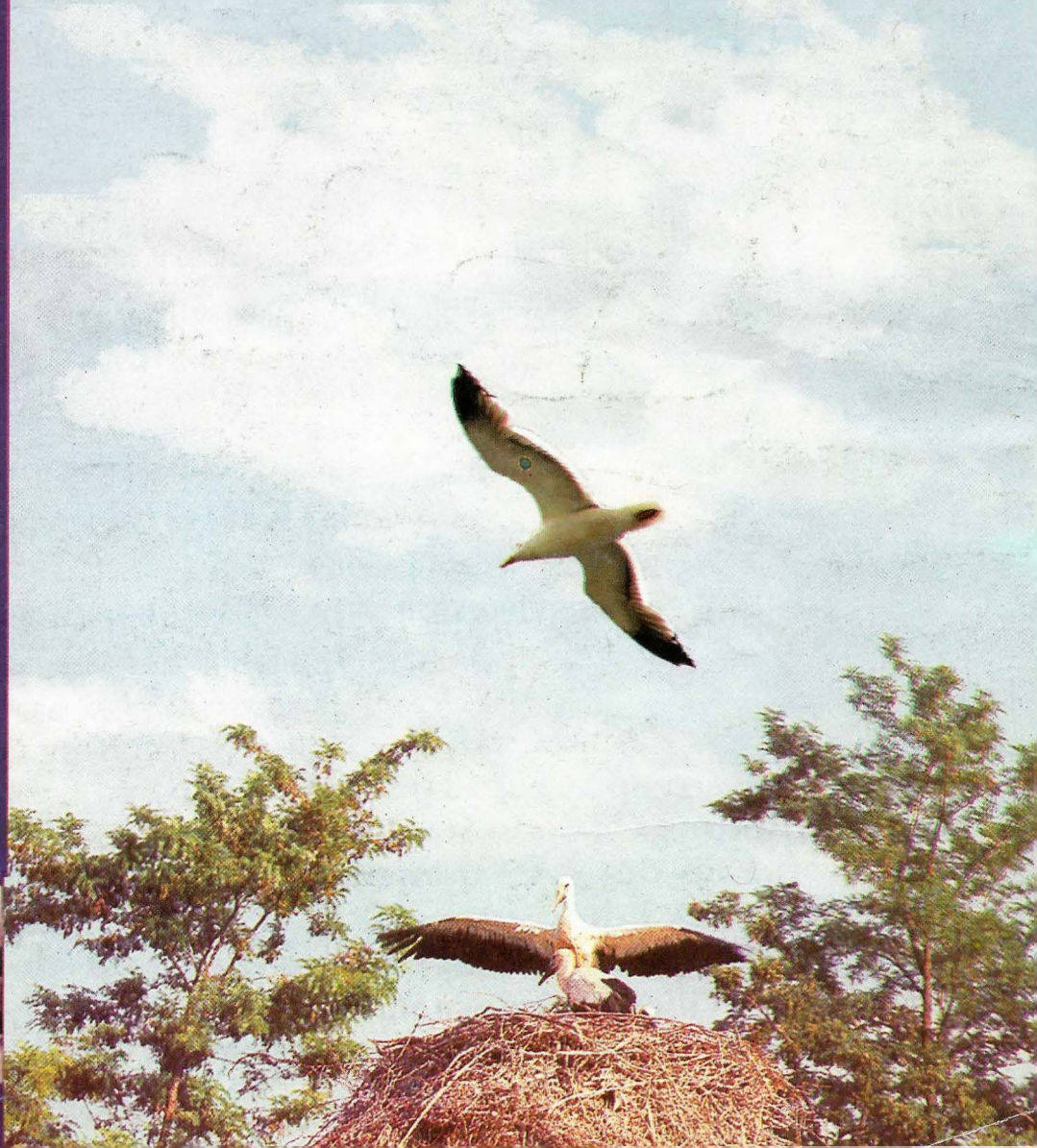
● ОСВРТ КОН ДЕЛАТА:
- МОЌТА НА ПОТСВЕСТА
- ОДИ КАДЕ СРЦЕТО ТЕ ВОДИ
- ЕДИНАЕСЕТ МИНУТИ

● МАРЈАН МАЛБАШИЌ - ДУХ
ШТО ВЕКУВА

● IN MEMORIAM - БОРИС
ТРАЈКОВСКИ

● РАЗГОВОР СО ВЕРА АНТИЌ

● ПОВОД ЗА СРЕДБА СО ВЕНКО
АНДОНОВСКИ - "ПАПОКОТ
НА СВЕТОТ"

Матичната и универзитетска библиотека "СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ" - БИТОЛА

располага со богат фонд на книги, часописи, списанија и весници од домашни и странски автори:

- Стручни и научни изданија
- Енциклопедии
- Белетристика
- Лектурни изданија
- Критички осврти

БЕСПЛАТНО Ви нуди:

- Зачленување на предшколските деца
- Користење на чистална без плаќање амортизација за позајмената книга

Можности за:

- Резервирање и продолжување на библиотечниот материјал по телефон, или електронска пошта
- Прислај до библиотечната база на податоци преку ВЕБ-страницата на библиотеката
- Користење на EBSCO - бази на податоци

КНИИЦ

Компјутерски, научен, информативен и истражувачки центар

Седиште во Матичната и универзитетска библиотека

"Св. Климент Охридски" Битола

Ви нуди
најевтин интернет во градот
фотокопирање (брзо и евтино)
печатење во боја А3 формат
скенирање А3 формат
графичка припрема на каталози, брошури и списанија
курсеви (Windows, Internet, Word, Excel...)
користење на компјутерски услуги и компјутерски игри

СОДРЖИНА	1
БИБЛИОТЕКАТА - ОД ИДЕЈА ДО РЕАЛИЗАЦИЈА	3
МЕНАЏМЕНТОТ ВО БИБЛИОТЕКИТЕ - <i>Јелена Петровска</i>	3
ВО СВЕТЛО НА НОВИТЕ ЗАКОНИ	4
РАКОВОДЕЊЕТО ВО МУБ - НЕКОГАШ И ДЕНЕС	
НИЗ СЕЌАВАЊАТА НА МЕТОДИЈА РАЗМОВСКИ	5
ОДДЕЛОТ ЗА ДИГИТАЛНИ КОЛЕКЦИИ НА УНИВЕРЗИТЕТСКАТА	
БИБЛИОТЕКА ЦОН РОБАРТС ВО ТОРОНТО- <i>Николче Вељановски</i>	10
ДИГИТАЛНИ БИБЛИОТЕКИ И ПРОГРАМИ ВО СВЕТОТ	
- <i>Приредил Николче Вељановски</i>	13
БИБЛИОТЕКАТА НИЗ ОДДЕЛИ И АКТИВНОСТИ	14
БИБЛИОТЕКАРИТЕ ВИ ПРЕПОРАЧУВААТ	14
ОСВРТ КОН ДЕЛОТО "МОЌТА НА ПОТСВЕСТА "	
ОД ЦОЗЕФ МАРФИ- <i>Приредила Гордана Марковска</i>	14
ОСВРТ КОН ДЕЛОТО "ОДИ КАДЕ СРЦЕТО ТЕ ВОДИ"	
ОД СУЗАНА ТАМАРО - <i>Приредил Илче Сџојановски</i>	15
ОСВРТ КОН ДЕЛОТО "ЕДИНАЕСЕТ МИНУТИ"	
ОД ПАУЛО КОЕЛЈО - <i>Приредил Николче Вељановски</i>	16
ПОПУЛАРИЗАЦИЈА НА КНИГАТА	17
ИЗЛОЖБИ, ПРОМОЦИИ, ПРЕДАВАЊА- Драги Кабровски	
Марјан Малбашиќ- дух што не исчезнува- <i>Приредил Ричард Иванишевиќ</i>	21
ИН МЕМОРИАМ - Борис Трајковски	23
КУЛТУРА ... БИБЛИОТЕКАТА ВО ПЕЧАТОТ	24
РАЗГОВОР СО ВЕРА СТОЈЧЕВСКА-АНТИЌ	
- <i>Разговорот го водеше Николче Вељановски</i>	25
ПОВОД ЗА СРЕДБА СО ВЕНКО АНДОНОВСКИ	
- ПОВОД НАГРАДАТА "БАЛКАНИКА 2001"	
- <i>Разговорот го водеше Николче Вељановски</i>	28

БИБЛИОТЕЧЕН ТРЕНД

СПИСАНИЕ НА МУБ "СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ"

Издавач

Матична и универзитетска библиотека
"Св. Климент Охридски" Битола
ул. Ленинова 39

За издавачот: в.д. директор Јелена Петровска

Издавачки совет:

-претседател д-р Николче Вељановски, библиотекар советник
Јоланда Бошевска, виш библиотекар
Ричард Иванишевиќ, виш библиотекар и критичар
Гордана Марковска

Редакција:

д-р Николче Вељановски, главен и одговорен уредник
Ричард Иванишевиќ
Илче Стојановски

Лектура и коректура: д-р Николче Вељановски
Јоланда Бошевска

Фотографии: Трајан Чагорски

Дизајн на корица: Гордана Пешевска

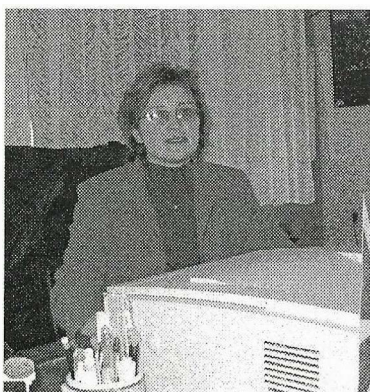
Компјутерска обработка и печат: Херакли Комерц- Битола

Тираж: 300 примероци

ISSN: 1409-9497

Списанието е во целост спонзорирано од Министерството за култура

МЕНАЏМЕНТОТ ВО БИБЛИОТЕКИТЕ

Јелена Пејровска
в.д. директор

Живееме во време на транзиција и огромни промени во сите области од општествното живеење кои на човекот му поставуваат предизвици за негово организациско делување. Потребата за промена во сферата на образованието и културата во современото библиотечно работење како резултат на промените во економскиот систем, е императив за успешност. Корисниците на библиотечните фондови се повеќе истакнуваат потреба за целосна, навремена и квалитетна информација.

Не можеме, а да не ја истакнеме важноста на воспитните, информативните и образовните цели на библиотеката. Како еден од најрелевантните фактори за успехот на било која институција од областа на културата е степенот на нејзиниот образовен ефект врз населението. Со оглед дека библиотеките отсекогаш го опфаќале најголемиот дел од населението, со голем распон во возраста, на корисниците на услуги, тие мораат во своите развојни програми да имплементираат и спроведуваат поголем број на образовни содржини. Така можеме да издвоиме строго образовни и други институции (основни и средни училишта, факултети и сл.), каде популацијата се едуцира по одредени правила, структури и програми. Меѓутоа, не помалку значајни се библиотеките кои го дополнуваат стекнатото образование.

За успешно да се одговори на сите овие предизвици, библиотеката мора да

располага со високо професионален библиотечен и раководен кадар, кој со своето образование и знаење, организациско и стручно искуство, со своите работни навики, односи и мотивации, напoлно ќе биде мотивирачки фактор за остварување на образовните цели во својата средина. Различни испитувања и сондажа на мислењата на библиотекарите во повеќе библиотеки во земјата покажаа на отсуство на систематското образование на библиотечниот кадар посебно во сферата на раководењето и менаџирањето со библиотеките.

Современиот профил на библиотечен менаџер би опфаќал знаења и константно следење на литературата од библиотечното работење како и современите принципи на менаџерското водење. Што се однесува на успешноста во работењето т.е. раководењето на библиотечните институции менаџерот мора да има јасна и конкретна визија за развојот на библиотеката, со поседување на релевантните знаења кои ќе ги примени во имплементирање и реализирање на тековните библиотечни промени. Секако дека мошне важна е неговата улога е во перманентното професионално усовршување.

Со успешната примена на менаџерските функции во раководењето со библиотеката, ќе се отвори пат за успешна примена и ширење на образовниот принцип на истата. Исто така, свесни сме за недоволната координираност на базичните образовни институции кои во своето работење индиректно ги остваруваат образовните цели. Раководителот во таа смисла мора да има извонредна и континуирана соработка со сите образовни институции на сите нивоа, за да може библиотеката на своите корисници да им овозможи што поквалитетна и целисходна информација.

Способноста на лидерот, т.е. водачот, успешно да ги применува менаџерското знаење и вештини, ќе го определи степенот и динамиката на развојот на секоја библиотечна институција. Во едно слабо светло како што се библиотеките во државата, не можеме а да не ја истакнеме потребата од менаџерска едукација преку организирање на разни советувања, семинари и размена на искуства од други средини каде што има поголема традиција во менаџментот со човековите ресурси.

Мораме да истакнеме дека

раководителот покрај сите веќе наведени особини и вештини, посебно внимание треба да посвети на креирање на средина во која ќе владее меѓусебно разбирање и почитување, да развива ефективни комуникациски вештини, да биде флексибилен, но и да биде принципиелен кога е во прашање навремено извршување на поставените цели. Пред сè, раководителот треба да биде способен, да знае како да ја делегира и организира тимската работа. Раководителот или менаџерот треба постојано да ја евалуира својата работа и да ја става во функција на општиот развој. Евалуацијата се наметнува како потребен краен резултат и показател за успешноста во раководењето.

Кога зборуваме за детерминантите кои недвосмислено ги определуваат факторите за успешна примена на образовните цели од страна на библиотеките и нејзините раководители, ќе истакнеме една мошне негативна појава кога е во прашање воспоставување на соодветен менаџмент во библиотечните институции.

Имено, повеќегодишната практика на директорите во библиотечните институции да назначуваат луѓе, според нивната политичка припадност без основни познавања на специфичностите од библиотечното работење, доведе до целосно пореметување во библиотечното работење и до успорување на развојот на библиотеките. Отсуството на визија, во смисла, пред сè, на неопходноста од автоматизација во работењето и поголемата реализација на образовните цели на библиотеката, е директен резултат на влијанието на раководителот и менаџерскиот тим. Сведоци сме на примери во праксата каде што раководителот неподготвен да се соочи со напредокот на технологијата, чувствувајќи го технолошкиот стрес, го забави развитокот на библиотеката и директно попречи во остварувањето на нејзините образовни цели и обврски кон корисниците. Од другата страна пак, имаме извонреден пример на успешно менаџирање во оделни библиотеки каде раководителот успеал да го мобилизира целиот колектив и да спроведе комплетна автоматизација на библиотечните процеси. Секако дека требало смелост и храброст, но пред сè, знаење и менаџерска вештина, визијата да стане реалност.

Успешното менаџирање во библиотеките е можно само преку систематско

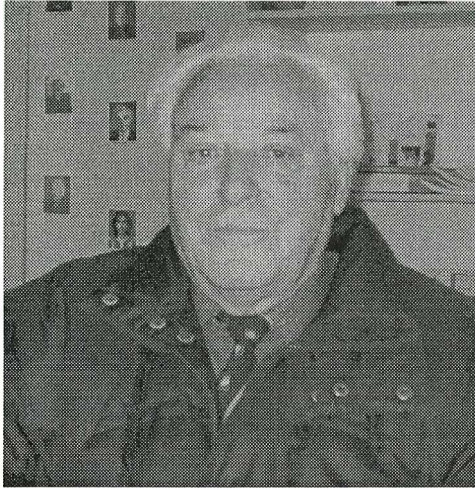
образование и едукација од областа на менаџментот како и преку конструирање на модел за професионален развој на библиотечниот кадар во Р. Македонија.

ВО СВЕТЛО НА НОВИТЕ ЗАКОНИ

Од почетокот на оваа година институциите на културата во Македонија ги добија своите законски регулативи. Овој мошне важен акт ги утврдува основите на културата како што се: облиците на остварување на културата, начинот и условите на нејзиното финансирање како и други прашања кои што се од интерес на културата. Во смисла на овој Закон дефинирани се: творештвото, објавувањето, заштитата и користењето на уметничкото творештво. Во составувањето на Законот за култура учествуваа дејците од сите области на културата во Македонија како и севкупната македонска јавност, а беше организирана и национална јавна трибина со учество на експерти за културните вредности од странство.

Овој акт е темелник на сите следни акти кои се веќе во завршна фаза. Библиотеките ширум Македонија заеднички ги изготвија своите Статути со што ги отворија вратите на промените и имплементација на новите смерници дадени од ресорното Министерство. Деновиве интензивно се работи и на Законот за библиотечно работење кој со нетрпение го очекуваат библиотечните работници. Законската рамка ќе овозможи донесување на интерни акти, со посебен акцент на систематизацијата на работните места како еден од условите за понатамошен развој на кадрите и подобрување на понудата на нашиот библиотечно-информативен систем.

РАКОВОДЕЊЕТО НЕКОГАШ И ДЕНЕС

ОД СЕЌАВАЊАТА НА МЕТОДИЈА РАЗМОВСКИ

Денес, 74-годишниот пензионер, еден од првите директори во Библиотекаџијата (1960-1976), се сеќава на едно време кога со голем ентузијазам и љубов кон работата и книгата се обидуваше за своите битолчани да направи храм на книгата. Неговата идеја, градската библиотека стационирана на битолското "Корзо" само во неколку мали простории, не беше лесно да се претвори во Универзитетска библиотека со корисен простор како што е денешниот.

Г-дине Размовски, за време на Вашите четири мандати како директор на градската библиотека, а подоцна и како Матична библиотека "Климент Охридски" бевте доста активен во градот. Како дојдовте до идејата да се заангажирате и направите едно вакво здание за храм на книгата?

Во тоа време беше многу тешко да се најдат средства за градење на нова библиотека затоа што старата библиотека и не беше библиотека во права смисла. Се обидуваа да ми ја отстапат старата зграда на сегашната Магнолија, но тоа за мене

не беше трајно решение. Градот веќе требаше да вложува средства во својот Дом на култура, односно по повод 25-годишнината од АСНОМ низ цела Македонија требаше да се изградат 25 вакви домови. Сепак, дружејќи се во повисоките кругови во градот сметав дека таканареченото "хируршко одделение" од старата болница (порано било Богословија), кое тогаш се растурваше заедно со околните згради, издејствувајќи градот да го претстави пред Републиката како "учество" за да може да добие средства за негова доградба како библиотека. На почетокот се чудеа што ќе правам со тоа одделение, но сепак во тоа ми помогна влијателниот г-н Мито Пејовски. Така обезбедените републички финансиски средства "легнаа" на сметката на Општината.

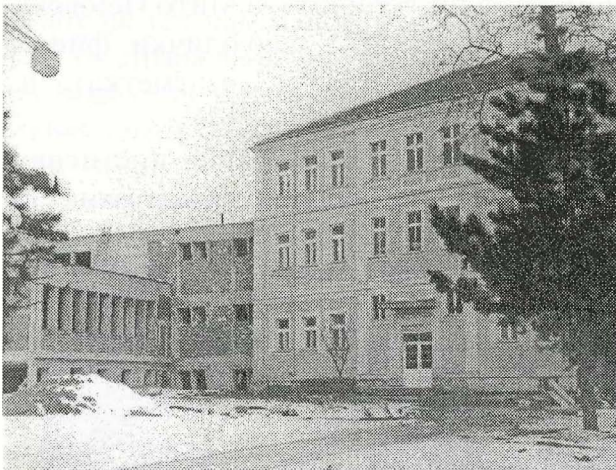
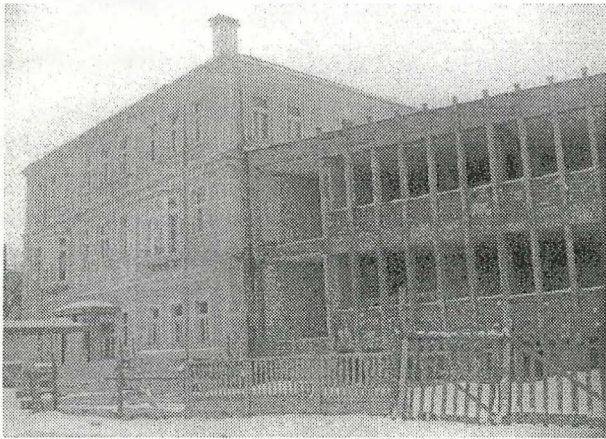
Првиот чекор беше постигнат. Започна и внатрешното дотерување на

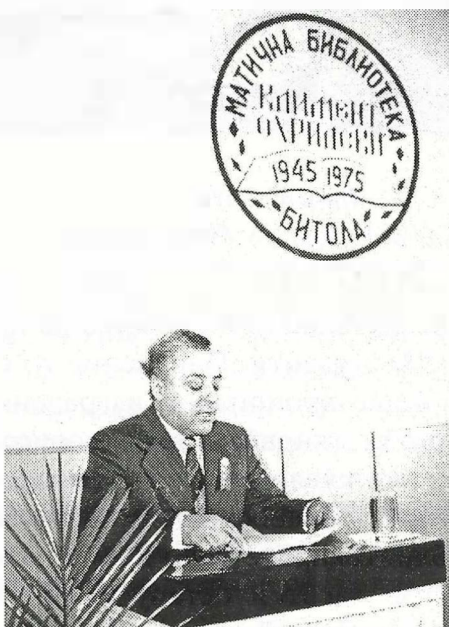
Од ојворењето на Библиотекаџија во 1973 година

"хируршкиот оддел" во библиотека со неколку читални кои требаше да примат околу 200 студенти. Паралелно со стариот дел беше проширен и изградена конструкцијата (карабина) на новиот дел. Според кажувањето на вработените, директорот Размовски, популарно познат кај библиотекарите како Размо, доаѓал и после три часот и останувал со работниците до вечер. Во тој период на градба

и доградба (1970-1976), откако денешниот "стар дел" беше подготвен, книгите веќе во 1973 беа преселени. Во преселувањето учествуваше и војската.

Стариот дел на Библиотекаџија со конструкцијата на новиот дел

Лево од влезот кај портирницата го сместивме Детскиот оддел. а од десната страна беше магацинот на Одделот Периодика и Одделот за заштита на книгата. На првиот спрат, во т-н "крчкалка", беше Одделот за периодика, кој беше осмислен да се користи и како читална. Исто така, Одделот за позајмување за возрасни со магацинскиот простор беше на истиот спрат спроти скалите, а лево од скалите имаше посебна читална на местото каде денес е сместена читалната на Француската алијанса. Друга посебна читална имаше и на вториот спрат до која беше сместен и Роднокрајниот оддел.

Колкумина вработени бевте и со какво образование?

-На почетокот бевме околу десетина вработени, но веднаш по влегувањето во новиот простор, до крајот на истата 1973 година, беше распишан конкурс, односно беа примени уште осум работници. Воглавно, вработените беа со средно и со више образование, а Живко Богданов имаше факултет, но со текот на годините и неколкумина од нас го дооформивме образованието. Јас завршив Филозофски факултет, група Историја на југословенските книжевности. Имавме и комбе како "Подвижна библиотека" која носеше книги во места каде што немавме реонски или селски библиотеки-клонови. Со неа работеше Живко Богданов. Имавме клонови во градот "Стевче Патако", "Чинарот", "Јени Маале" и "Кочо Десано". Имавме селски библиотеки во селата: Новаци, Буково, Бистрица, Цапари, Дихово и тн. Покојниот писател и критичар Доне Пановски работеше во "Стевче Патако". Професорот Ѓорѓи Димовски-Цолев го подготвуваше во библиотеката за да ја средува школската библиотеката во Гимназијата откако го оформивме и Одделот за матичната дејност.

Вие бевте и иницијатор за формирање на Роднокрајниот оддел?

-Покојниот детски писател познатиот Ванчо Николески беше чест посети-

*Колективот на Библиотекаџија
во 1973 година*

тел во библиотеката и еден ден му понудив да ги донесе неговите ракописи за да направиме Роднокраен оддел. Тој тоа и го строи. Потоа следеа и текстовите на Филип Каваев, Ѓорѓи Димовски - Цолев, Владимир Костов и други. Овде не можам а да не кажам за еден пропуст, за една грешка која подоцна ни се освети, а се однесува на новиот дограден дел кога се сложив во тој дел да се направи еден "Научен оддел" за којшто сметав дека ќе биде дел од библиотеката. Подоцна испадна дека тоа беше само трајно

*Од промоцијата на Избраниите дела
од Ванчо Николески*

отстапен простор во Библиотеката на Друштвото за наука и уметност -Битола,

кое денес е само обврзано да плаќа само кирија и некои други трошоци.

Интересно е да се каже дека после смртта на Ванчо Николески мојата соученичка од гимназиските денови во Битола, Загорка Присаѓанова, подоцна жена на Гане Тодоровски, вработена како библиотекарка во МАНУ беше испратена од тогашниот негов Претседател, г-нот Харалампие Поленаковиќ, да ми ги побара делата на Ванчо Николески. Јас љубезно ја одбив, но ѝ реков дека може да ги ископира. Незадоволен од мојот одговор Поленаковиќ, кој некогаш ми беше професор, лично дојде кај мене да ми ги побара делата. Останав при своето, правдајќи се дека Ванчо Николески ми беше добар пријател и дека Библиотеката му ги плати книгите. Му понудив да ги ископира. После средбата заминавме на ручек и по патот Поленаковиќ ми рече, "Ако попуштеше и ми ги дадеше книгите, ќе паднеше во моите очи".

За читателите ќе биде интересно да ни кажете нешто за работата со корисниците на Библиотеката?

-Уште тогаш Библиотеката имаше вистинска универзитетска функција. Читалните кои имаа капацитет до 200 -ина души беа постојано полни и ред се чекаше преку бројчиња кои требаше студентите да ги имаат уште од претходната вечер. Меѓутоа, тоа не беше доволен простор и на двапати влезната врата беше кршена од оние без бројчиња кои се туркаа во неа. Во подрумот имавме и бифе за студентите и за вработените. Студентите и не си заминуваа дома по цел ден само за да не го изгубат местото. Во бифето јадеа и се одмараа. Притисокот од студентите за поголем простор беше голем. Тие сакаа што побргу да се заврши започнатиот нов дел. Така еден ден околу 500 до 600 студенти се решија на протест

пред Општината. Морав, лично да ги водам до тогашниот претседател Павле Георгиевски, затоа што во тоа време беа забранети такви протести. Кога отидов кај Претседателот, тој ме прекори: "Што се замислуваш? Знаеш ли дека можам веднаш да те затворам за ова?" Не можев ништо друго да направам освен да им речам на студентите дека градските власти ми рекоа дека ќе се потрудат новиот дел да се заврши.

На што би се присетиле во тие денови од вашата работа? Какви активности имаше Библиотеката?

-Уште на самиот почеток после преселувањето, покојниот професор и писател Димитар Митрев беше поканет на отварањето. Свои промоции имаа и Вера Антиќ, Харалампие Поленаковиќ, Иван Катарџиев. Јас бев претседател на Регионалното здружение на библиотекарите, а подоцна и претседател на Друштвото на библиотекарите на Македонија. Се дружевме на разни средби и конгреси. Имавме можност дури и да патуваме во сите главни градови на Југославија, во Москва и Ленинград, во Париз итн. Сум бил во сите нивни национални библиотеки. Нашето регионално здружение работеше многу успешно.

Исто така, посебно ми останува во сеќавање кога имавме многу гужва на Одделот за позајмување за возрасни кога честопати го облекував синиот мантил за

*Екскрзија на колективниот
во 1964 година*

*Од конференција на библиотекарите од
Македонија во Прилеп - Дервен 1961 г.*

да не се разликувам од вработените и слегував да им помогнам. Потоа, еднаш, три дена ја затворивме библиотеката и покрај тоа што за невратените книги праќавме покани за на суд и излеговме на терен на чело со мене. Се поделивме на реони и тргнавме да ги бараме невратените книги. Исто така, се сеќавам како многу студенти сакаа да ги дадат своите книги на Библиотеката. Пред влезот направивме шатор и ставивме натпис **"Битолчани за библиотеката"**. Библиотеката им плаќаше по 30% од нивната цена.

Вашиот четврт мандат истече во 1976 година и како што знаеме градските власти ве примораа да го напуштите директорското место. Заминавте во Новинско-издавачката куќа Наша книга во Скопје. Кажете ни што работевте таму и дали жалевте за вашето заминување?

-Во Наша книга работев четиринаесет години (1976-1990) се до моето пензионирање како директор на издавачката дејност. Ако во Библиотеката книгата беше општествено и културно добро, овде моравме во една самостојна дејност да заработуваме за опстанок така да покрај другото книгата премина и во трговско добро. Но сепак, комуникацијата и со некои битолски автори остана за која често ми замеруваа колегите. Претежно бевме ориентирани на издавање на Избрани дела. Ги издадовме

делата на **Ванчо Николески**, Владимир Костов како и дела на Радован Цветковски и мислам, на Доне Пановски.

Меѓутоа, бев огорчен затоа што морав да си заминам од Библиотеката затоа што не си ја довршив работата со градбата на новиот дел. После само еден

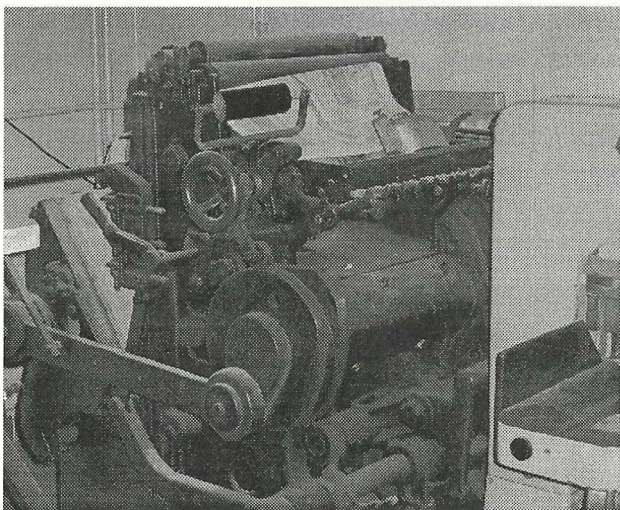
месец, тогашниот Државен секретар за култура во Скопје Живко Василевски, ме викна и ми рече дека битолчани ме барале да се вратам назад, на што остро и одречно изреагирав. Можам слободно да кажам дека со сета сила и со сета душа се обидував да ја остварам оваа библиотека. Се сеќавам дека после земјотресот во Скопје во 1963 год. кога се размислуваше каде привремено да се смести Националната библиотека им понудив тоа да биде кај нас во Битола. Уште нешто ми е многу криво, а тоа е што денес не гледам дека во Библиотеката се води Летописна книга како што тогаш ја формиравме.

Сепак Размо остави голем впечаток кај вработените во библиотеката, дури и кај тие нововработените после преселувањето на кои им беше претпоставен само две години. "Кога ќе направам споредба со другите директори

кои ја воделе библиотеката најголем впечаток ми остави Методија Размовски затоа што се сеќавам како на човек и директор кој ја сакаше книгата и беше со голем респект кон работата и вработените", ќе ми рече една од колешките.

Преку друга колешка разбрав нешто повеќе, "Размо беше директор кому библиотекарството му беше во крвта. Тој дури се запиша и на постдипломски студии по библиотекарство во Загреб. Неговите колеги од Друштвото на библиотекарите на Југославија при Советувањето во Ваљево во 1976 година, на кое тој не беше присутен, кога разбраа дека не е дојден заради неговото сменување од раководното место, силно реагираа, "неговата смена не е само голема штета за Библиотеката и библиотекарството во Македонија туку голема штета е и за библиотекарството во Југославија". "Ова не беа празни зборови", продолжува колешката, "после завршувањето на Струшките вечери на поезијата дел од писателите меѓу кои и странските писатели присутни на манифестацијата редовно доаѓаа во Библиотеката во која се одржуваа литературни читања".

*Рачнаџа машина за печатење наречена
Тигелка*

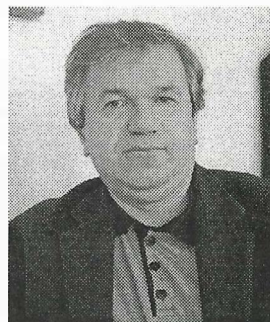
Сепак мојот соговорник не можеше а да не ја спомене заштитата на книгата. Книгите се оштетуваа и моравме некако да ги заштитуваме. Го основавме Одделот за заштита на книгата. Тогаш ја купивме таканаречената "дигелка", односно рачна печатница и ножот. Тука ги укоричувавме оштетените книги, ги подврзувавме списанијата и весниците. Имавме машина за реставрирање и конзервирање на книгата. Во овој Оддел успеавме да обновиме доста голем процент од оштетените книги.

И покрај тоа, што не бев сѐ уште вработен во Библиотеката во времето кога мојот соговорник раководеше со Библиотеката, не би можел да го завршам овој разговор со Методија Размовски, а да не се присетам на неговите зборови на кои постарите колешки постојано не потсетуваа, **"можам да разберам ако некој од вработените задоцни половина саат и повеќе, но да задоцнува по 5 или 10 минути, тоа е знак на немање култура"**. Тоа ми го потврди и тој кога ми кажа каква беше неговата лична дисциплина кон работата и дисциплината што ја бараше од другите.

Но сепак, ние библиотекарите, можеби и со жалење, не смееме да го запоставиме фактот, дека воопшто, тие "времиња" беа "некои подруги времиња" како во поглед на луѓето така и во поглед на книгите и библиотеките.

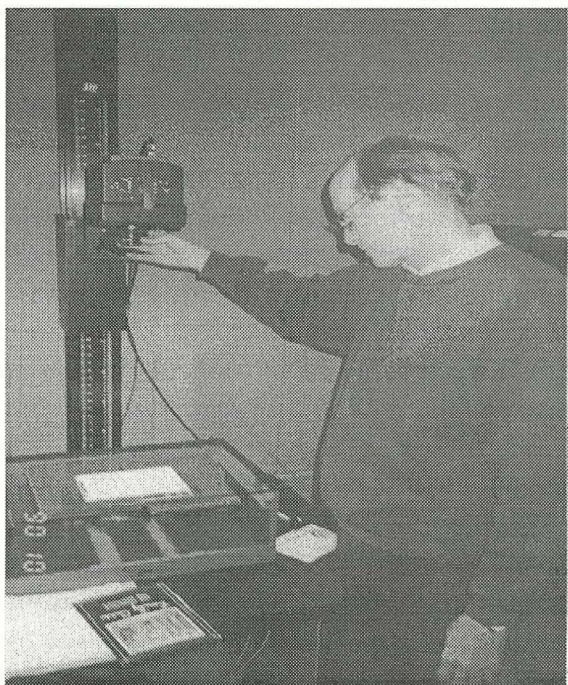
*Разговорот го водеше
Николче Вељановски*

ОДДЕЛОТ ЗА ДИГИТАЛНИ КОЛЕКЦИИ ПРИ УНИВЕРЗИТЕТ- СКАТА БИБЛИОТЕКА ЏОН РОБАРТС ВО ТОРОНТО

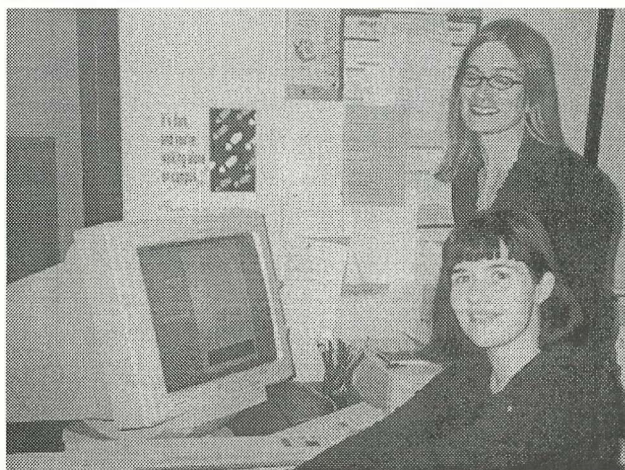

*Николче Вељановски
Систем библиотекар*

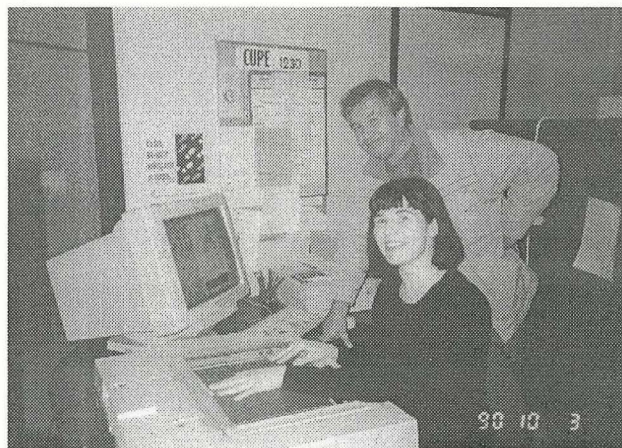
За корисниците на библиотеките, дигиталните библиотеки претставуваат најголем напредок во библиотечното истражување. Корисниците не мора да доаѓаат во библиотеката. Учењето на дистанца никогаш не било полесно отколку денес. Исто така, дигиталните колекции им станаа достапни и на луѓето со посебни потреби дури и за оние кои се слепи. "Ние сме десетмина во Одделот за Дигитални колекции", вели раководителката на Одделот библиотекарката г-ѓа Марлен Ван Балуџи (Mrs Marlene van Ballegooie) која со љубезност ми раскажуваше за работата во Одделот, "Секогаш имаме проекти за работа и луѓе кои работат на договарање на проекти и изнаоѓање на финансиски средства". Џим ни ја покажа германската камера која исклучително ја користат за скенирање на стари книги затоа што тука имаат направа која ги израмнува и левата и десната страна на книгите со што се попречува нивното евентуално оштетување. Сите фајлови и слики треба да имаат свои имиња за да се поврзат со потребната база на податоци и соодветниот текст, бидејќи можат многу лесно да се изгубат во морето на електронски текстови.

Во исто време во одделот за каталогизација се работат каталожките описи кои исто така треба да се поврзат со текстовите. Обично, кога големината на скенираните слики ја надминува големината на хард-дискот тогаш фајловите се складираат на серверите во Информацискиот центар, за којшто ми рекоа дека има капацитет со билион мегабајти. Секоја база на податоци има свој коден број така што е-индекси не поврзуваат директно со полниот текст на библиотечните материјали кои може да бидат: е-списанија, е-весници, е-книги и е-референци.

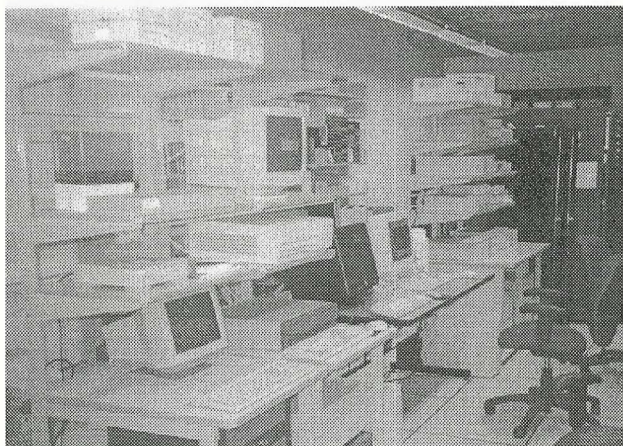

*Раководителката Марлен Ван Балуци
и компјутерскиот анализист
Андреа Кошавич*

Работиме на разни проекти. Работиме на проекти поврзани со скенирање на библиографски референци. Потоа, во Back-In-Print-Project-от работевме на преработување на старите книги во нови, со што им дававме нов живот. Најпрво сите слики од старите книги ги скенираме, ги врзуваме со текстовите и на крајот им ги праќаме во печатницата на Универзитетот. Тие ги печатат и ни ги враќаат. Ние ги испраќаме на библиотеката која ни ги порачала, на пример во Јапонија" Го изработивме проектот кој се вика "Раниот развој во откривањето на инсулинот". Заради тоа што дијабетесот е многу честа болест кај луѓето, а и затоа што инсулинот го открива четворица научници од нашиот Универзитет, интересот за оваа колекција е многу голем. Селектираме документи од десетина архивски колекции на библиотеката за ретки материјали, Томас Фишер и скениравме некаде околу 7000 имици. Секоја слика има и свој текст фајл кој го поврзуваме во позадина. Тие не се со форматиран текст. За да ги направи шаблоните, Џим користи програмски јазик наречен Cold Fusion, производ на Мацромедиа кој овозможува интерактивно користење на страниците. Тука се вклучени слики, писма и документи поврзани со откривањето на инсулинот.

Универзитетот на Торонто е еден од водечките лидери во светот за пренос на информации во електронска форма. Дигиталната библиотека преку WEB

Информативниот центар при библиотекаџа

Development Group во универзитетската библиотека Џон Робартс им помага на студентите и професорите во пристапот до најразновидните дигитални ресурси преку Интернет. Англиската библиотека на Универзитетот на Торонто (UTEL) е дигитална колекција на: драми, критички осврти и поеми. Таканаречениот WEB-сајт на Информацискиот центар G8(G8) ги содржи најпознатите податоци кои им користат на светските научници, владини членови и многу бизнисмени.

Дигиталното студио (Digital studio) има неколку високорезолуциони скенери кои можат да скенираат имици и текстови. Еден скенер има транспарентен магацин кој може да прилагоди филмови во позитив и негатив со најразлични големини. Постојат и 35мм филмски скенери кои работат со позитиви и негативи.

Дигиталниот студио има компјутери со неопходен софтвер за едитирање на скенирани имици и за едитирање на старите текстови со помош на OCR (Optical Character Recognition) т.е софтвер за оптичко препознавање на буквите. Така корисниците можат директно да ги користат деловите од старите текстови без да ги скенираат, или да ги преземаат скенирани во оригинална форма. Обично истражувачите кои ги користат овие текстови на почетокот не верувале на веродостојноста на овие текстови и велеле дека тие се преземени од некое лошо

издание. Корисниците можат да складираат фајлови со податоци на флопи дискети, од 100 до 250 MB -фајлови на магнето-оптички дискови или CD-R/CD-RW дискови. На располагање е FTP-софтвер за пренесување на фајловите на далечни сервери итн. Исто така, Дигиталното студио им обезбедува на корисниците основна помош за користење на опремата и апликативниот софтвер врз основа на наплаќање на услугите.

Summary

For library users, digital libraries probably represent the biggest advance in the library research since the invention of the card catalogue. Already the Library has one of the world's largest digital research collections. Users no longer need come to the library to find what they are looking for. New technologies have also opened up the Library's collections to people with special needs. The East Asian Digital Collection makes available hundreds of Chinese, Japanese and Korean historical and cultural resources.

The Digital Studio has several high resolution flatbed scanners that can scan reflective images. One scanner has a transparency tray that can accommodate positive and negative film of various sizes. The Digital Studio computers have all the software necessary to edit scanned images and perform OCR (Optical Character Recognition) on scanned text. The Digital Studio staff can provide users with basic assistance in using the equipment and software and they can do the work for you on a fee-for-service basis.

ДИГИТАЛНИ БИБЛИОТЕКИ И ПРОГРАМИ ВО СВЕТОТ

Извадок од *Searcher, The Magazine for Database Professionals* pp. 54-56

Приредил Николче Вељановски

Дигиталните библиотеки ги има насекаде, што се однесува до монографските и сериските публикации како и дисертациите создавани од библиотеките во соработка со други организации. Тие можат да бидат дигитализирани како дигитализирани факсимили т.е. скенирани слики или имиџи со, или без оптичко препознавање на буквите (знаците). Исто така, тие можат да бидат во состав на некоја метабаза или библиографски запис, додека пак делата можат да бидат SGML-/HTML, или HTML - енкодирани текстови. Дигитализираните културни иницијативи или дигиталната култура во Канада и Европа, исто така подржуваат електронски програми за учење. Академските и истражувачките институции на национално и интернационално ниво влијаат на насоките на јавниот пристап до дигиталните печатени колекции. Во поново време, на дигиталните колекции работат повеќе организации во Европа и светот. Да набројам само некои:

(IFLA) Интернационалната федерација на библиотечните асоцијации WEB-сите има четири секции кои ги пратат дигиталните библиотеки и дигитализациските програми: Дигитални библиотеки: Ресурси и проекти; Дигитални библиотеки: Каталогизација и индексирање на електронските ресурси; Дигитални библиотеки: Електронски списанија и архивирање на текстови; Дигитални библиотеки: Ресурси на метабази.

УНЕСКО има два програми: UNESCO/IFLA Именик на дигитализирани колекции и UNESCO Archives Portal (УНЕСКО -Архивски портал).

Во Европа постојат неколку организации кои работат на дигитализирани програми: Европски културен портал; ДЕЛОС мрежата за унапредување на дигиталните библиотеки; EUROLIB (ЕУРОЛИБ) дава информации преку Интернационален именик на дигитализирани периодични списанија и дигитални библиотечни организации и проекти. Тука е и PULMANWeb (Public Libraries Mobilising Advanced Networks) кој вклучува Web-сајт линкови до јавните библиотеки во Европа како и до други организации и институции како што се архиви, музеи и сл.

Меѓу најпознатите светски организации за дигитални библиотечни колекции се: The U.S. National Science Foundations: Digital Libraries Initiative Phase-2 (Американската Национална научна фондација: Дигитални библиотеки Иницијативна фаза-2); The National Library of Australia Electronic Collections (Електронските колекции на Националната библиотека на Австралија) и The New Zeland Digital Library (Новозеландската дигитална библиотека), истражувачки програм на Универзитетот во Ваикато (Waikato).

БИБЛИОТЕКАТА НИЗ ОДДЕЛИ И АКТИВНОСТИ ОДДЕЛОТ ЗА ПОЗАЈМУВАЊЕ НА ВОЗРАСНИ

БИБЛИОТЕКАРИТЕ ВИ ПРЕПОРАЧУВААТ

Приредила *Гордана Марковска*

1. ДЕВОЈКАТА СО ПОРТОКАЛИ - Гордер Јустејн
2. ТРОМБОТ - Оливера Николова
3. СПИЛАТА НА ТАНИОС - Амин Маалуф
4. КРОТКА - Ф.М. Достоевски
5. ГРЕШНИЦИ - 2 - Сања Мучкајева Видановска
6. МУЗИКАТА НА ЕДЕН ЖИВОТ - Андреј Макин
7. МИРИС КИШЕ НА БАЛКАНУ - Гордана Куиќ
8. ГРЕШКА - Владимир Костов
9. СЛОНОВИ ПАМТЕ - Агата Кристи
10. ЗА МОЈАТА МАЛЕЧКА - Тони Парсонс

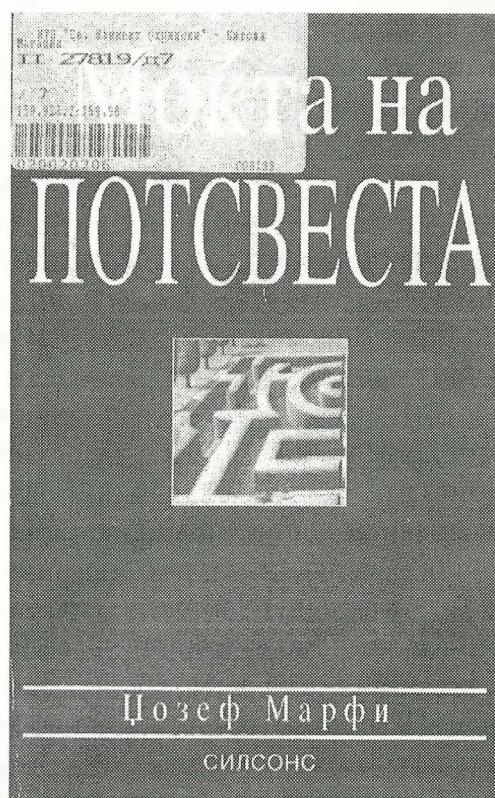
ОСВРТ КОН ДЕЛОТО "МОЌТА НА ПОТСВЕСТА" ОД ЏОЗЕФ МАРФИ

Гордана Марковска

Книгата "Моќта на потсвеста" од Џозеф Марфи е несомнено една од најбараните книги на пултот за издавање на книги за возрасни во нашата Библиотека. Ова не е книга која како многу други, ако денес е во тренд, утре ќе ѝ опадне популарноста. Кога ќе ја отвориме, окото ќе ни запре на едно

кратко мото, "книгата што е пред вас прави чуда". Ова несомнено веќе уште на почетокот ја провоцира нашата љубопитност.

Што нуди оваа книга? Нуди наша лична интроспекција, можност да продреме во сопствената потсвест и да најдеме одговор на многу свои "Зошто?" Како на пример, "Зошто е некој тажен, а некој среќен!? Зошто е некој весел, а некој несреќен, сиромав!? Зошто некој постигнува успеси, а некој секогаш наиду-

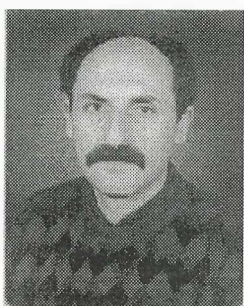
ва на неуспеси!?"

Пишувана е на наједноставен, секојдневен јазик. Добиваме впечаток дека речникот со кој се служи авторот е идентичен со стилот на нашите дневни весници, омилените списанија, на деловните и домашните разговори и уште повеќе, ни се чини авторот непосредно разговара со нас. Книгата вреди да се прочита, а техниките опишани во неа да се применат заради фактот што тие произлегуваат од неговите најдлабоки искуства и истражувања. Чудото го чувствуваме само тогаш кога ќе почувствуваме дека тие не ослободиле од нашата збунетост,

беда и тага и од стравот од неуспех, затоа што не упатуваат точно кон местото кое нѝ припаѓа. Да се ослободиме од несреќата, емоционалното и физичкото ропство и да излеземе на патеката на слободата, среќата и духовниот мир. Чудотворната сила на потсвеста може да доведе до наше излекување и да ни ја врати животната сила. Овладувајќи со сопствената внатрешна моќ, ќе ги срушиме сидиштата на стравот и ќе влеземе во радостите на животот.

Ако посветивте доволно внимание на овој текст, вие веќе сте го направиле првиот чекор. Прочитајте ја книгата и ако почувствувате трепет на надеж, длабоко во душата, тоа е знак дека сте се сретнале со една несекојдневна, но сепак, едноставна книга во која нема фабула и споредни личности, а носителот на дејствието сте токму вие. Искрено ви ја препорачувам книгата на Марфи, со надеж дека ќе ве поведе кон разрешување на проблемите кои свесно или несвесно ве мачат и ќе ве исполни со мир, спокојство и ведрина.

ОСВРТ КОН ДЕЛОТО "ОДИ КАДЕ СРЦЕТО ТЕ ВОДИ" ОД СУЗАНА ТАМАРО

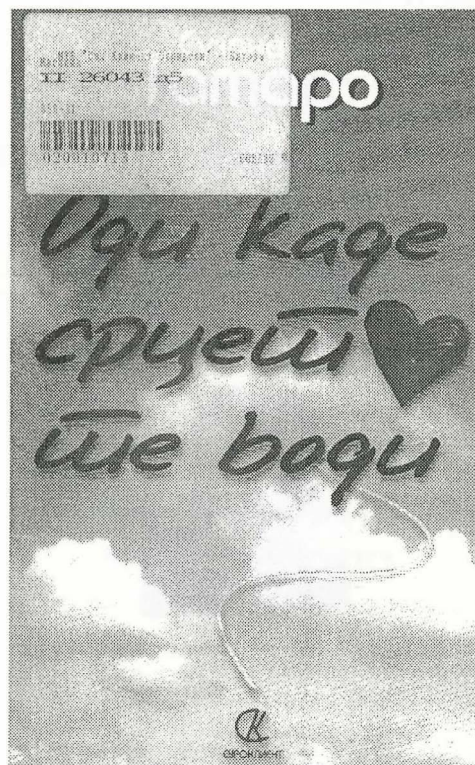

Илче Стојановски

Оваа книга всушност е дневник, еден вид духовен тестамент кој го пишува една старица во самотијата на својот дом. Тој е наменет за внуката која се наоѓа далеку. Зборува за себе и за нејзиниот однос кон ќерката и внуката, за

длабокиот непродирлив мрак во кој се скриени вистините на нејзиното срце, возбудите, беспокојствата на совеста, молењата, нежностите, но исто така и силата и крвкоста на еден живот.

Со оваа книга Сузана Тамаро, иако релативно млада авторка, успева со една извонредна моќ да навлезе во човечката душа при што уште на почетокот на книгата се чувствува едно внатрешно пату-

вање и истражување на вистината.

Животните искуства на старата госпоѓа се претставени пред оние за кои се наменети, а индиректно и до читателите со цел да се преиспитаат, односно да се избегнат постапките и грешките на сите оние кои штотуку зачекориле во животот со сите негови предизвици со кои понатаму неминовно ќе се соочат.

Слика од книгата

Книгата "Оди каде срцето те води" е едноставно понудена вистина и во тоа е всушност и нејзината сила за да навлезе во чувствата на читателот, да го предизвика и придобие, тестаментот оставен во наследство од една напатена личност која

се соочила со предизвиците на животот, со жестокоста на злото, вечната борба меѓу доброто и злото. Таа претставува исповеднички дневник на Олга, кој му препорачува на читателите да го следат патот на срцето наспроти оној на разумот, или уште полошо оној на социјалните традиции наметнати однадвор.

Романот е воедно и дневник на едно општество во кое се опишани истовремено четири генерации во спомените на Олга, која претставува алка на поврзување на животот. Сепак, смелоста при изборот, направен со срце, е најдобра порака и препорака за читателот која се чувствува при читањето на ова дело.

ОСВРТ КОН ДЕЛОТО "ЕДИНАЕСЕТ МИНУТИ" ОД ПАУЛО КОЕЛЈО

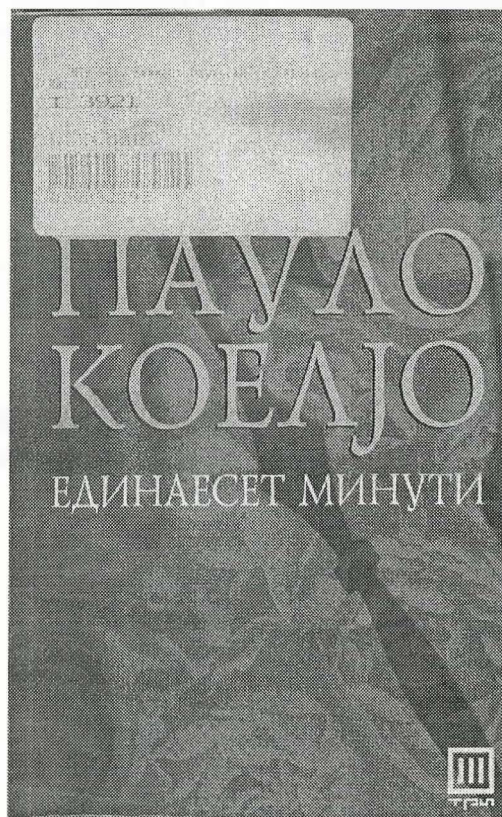

Николче Вељановски

Приказната во овој роман се темели на животната приказна на една бразилска проститутка, нејзините бракови и нејзините тешкотии со законот и нејзините перипетии. Но сепак, Коелјо животот на оваа проститутка го поврзува со Марија Магдалена која според преданијата во еден дел од својот живот ја делела судбината на Марија (псевдоним), главната личност во романот. За да ја прикаже Марија како и секоја друга жена која во животот тргнала во потрага по себеси, авторот прави споредба со подоцна продуховената Марија Магдалена. Тој им го наметнува на читателите своето духовно гледање, според кое, и за секој "грешник", односно "грешна жена", без оглед на немилата

судбина која ги снашла, има излез во милоста на Бога, како и во постоење на шанса да може да ја почувствуваат вистинската љубов кон партнерот и воопшто кон Бога.

Овде авторот покренува и едно универзално човечко прашање за потрагата по сопствената среќа. Го покренува прашањето во колкава мера е среќен човекот и покрај тоа што живее нормален живот во брак. Коелјо на еден суптилен начин, успева добро да не потсети дека среќата во човечкиот живот, воопшто не е лесно да се оствари. Луѓето обично среќата ја бараат во остварувањето на взаемна љубов, пред сè, во бракот, од која подоцна треба да се прошири

љубовта кон останатите членови во семејството и човештвото.

Монасите, скоро во сите светски религии, се одрекуваат од сексуален однос со жените со цел да го надминат прапочетниот грев на Ева и Адам и да ја преобразат таа енергија во духовна енергија преку која ќе го сакаат целото човешто, односно ќе бидат во служба на истото, на тој начин остварувајќи ја

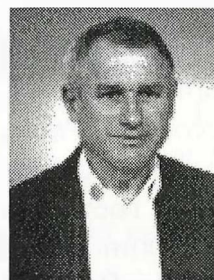
милоста на Бога. Коелјо преку овој роман сака да истакне дека дури и на жената-проститутка ѝ е дадена можност да ја оствари милоста на Бога без оглед на нејзината "грешна" професија. Преку нејзиниот дневник можеме да ги следиме најскриените чувства на оваа проститутка која се обидува преку она што и се случува во животот, да ја извлече суштинската порака на Бога и да сфати дека и таа е во милоста на Бога без оглед на нејзината професија која е осудена од луѓето. Колку повеќе таа се понижуваше продавајќи го своето тело, дотолку повеќе таа ја сфаќаше слободата на сопствената душа вистински да се сака себеси, вистински да научи да ја сака својата душа преку спознанието дека нејзиното тело не ѝ припаѓа само на неа.

Всушност, телото е тоа кое на секого "му смета" во потрагата по себеси. Наместо идентификација со сопствената душа ние се идентификуваме со телото. "Кога доживеав понижување и целосна потчинетост (на телото), станав слободна. Уметноста на сексот е во умешноста да се контролира губењето на контролата". Ако во заљубеноста го сакаме телото на партнерот, во љубовта забораваме на телото и на сексот како што и опиените монаси се вознесени од љубовта кон Бога. "Знаејќи дека твоето тело никогаш нема да ми припаѓа само мене, јас можев да се надевам дека ќе ја освојам твојата душа", вели нејзиниот партнер.

И покрај ваквиот избор на темата, Коелјо не го напушта патот на духовното и целта која се обидуваат да ја постигнат неговите јунаци. Тој се зафаќа за темата на сексот кого духовниците го сметаат за најдрагоценото долго зачувано старо вино, многу моќно средство за духовно зреење на човекот, а "грешната" професија, која судбината ѝ ја наметна на Марија која најмалку ни изгледа духовна, да биде силно средство за духовно зреење. Во романот, авторот успева да ни го наметне своето гледање дека во крајностите на зачуву-

вањето на сексуалната енергија нејзиното потполно растурвање даваат толку силни чувства кои правилно "прочитани", контролирани и насочени кон спознавање на себеси ќе не доведат до вистинската среќа за каква што "нормалниот свет" никогаш не ни можел да сонува.

ПОПУЛАРИЗАЦИЈА НА КНИГАТА ИЗЛОЖБИ, ПРОМОЦИИ, ПРЕДАВАЊА

Приредил Драѓи Кабровски

15.01.2004 год.

ИЗЛОЖБА ЗА БРАЌАТА МИЛАДИНОВЦИ

Изложба на книги комбинирана со текстови и фотографии, посветена на Миладиновци, под наслов "БРАЌАТА МИЛАДИНОВЦИ - живот и дело". Изложбата ја сочинуваа педесет монографски публикации, од фондот на Библиотеката, за животот и делото на овие двајца наши основоположници и предводници на македонската преродба од XIX век. Изложбата предизвика мошне голем интерес кај посетителите.

19.02.2004 год.

ПРЕДАВАЊЕ

"РАЃАЊЕТО НА ФРАНЦУСКАТА ЕТИКА"

Во организација на Француската алијанса и МУБ "Св. Климент Охридски" - Битола на ден 19.02.2004 година со почеток во 18.00 часот во големата сала на Библиотеката беше одржано предавање на тема: "РАЃАЊЕТО НА ФРАНЦУСКАТА ЕТИКА".

Предавач беше Г-дин Кирил Темков професор по етика и естетика на Филозовскиот факултет во Скопје.

Присутните гости ги поздравиле: Г-ѓа Калиопа Стилиновиќ Кривашија - почесен конзул на Република Франција во Македонија, Г-дин Жан-Франсоа, Сан - Дизје - директор на Француската алијанса во Битола и директорот на Библиотеката г-ѓа Јелена Петровска. Предавањето беше проследено со голем интерес од присутните гости кои имаа прилика да уживаат во првиот дел од книгата во која станува збор за раѓањето на француската етика од Пјер Абелар до Револуцијата со Русо и Волтер.

24.02.2004 год.

ПОСЕТА ОД АЛБАНСКАТА ПАРАЛЕЛКА

На 24.02.2004 година, Матичната и универзитетска библиотека "Св. Климент Охридски" од Битола ја посетија ученици од албанската паралелка од VII одделение при Основното училиште "Гоце Делчев" со својата наставничка. Учениците ги прифати Драги Кабровски задолжен за популаризација на книгата во Библиотеката кој во својот разговор со учениците накратко ги запозна со дејноста и значењето на Библиотеката како една од најстарите културни установи во Битола. Посетата беше искористена за разгледување на: магацинот за чување на книги, шалтерите каде се врши

издавањето на книги и Детската библиотека.

01.03.2004 год.

ИН МЕМОРИАМ - БОРИС ТРАЈКОВСКИ 1956 - 2004

По повод трагичното загинување на претседателот на Р. Македонија заедно со својата делегација на 26.02.2004 година близу до градот Мостар. Во холот од Библиотеката беше поставена кратка изложба од текстови и фотографии на Претседателот со разни државници од светот. Изложбата беше поставена од 1 - 10.03.2004 год.

25.02.2004

ПРОМОЦИЈА НА МЛАДИНСКИОТ ВЕСНИК "ЈУГЕНДГЕГ"

Во просториите на МУБ, Здружението за македонско-германско пријателство и соработка го промовира младинскиот весник "Југендгег", весник на германски јазик со паралелен превод

на македонски.

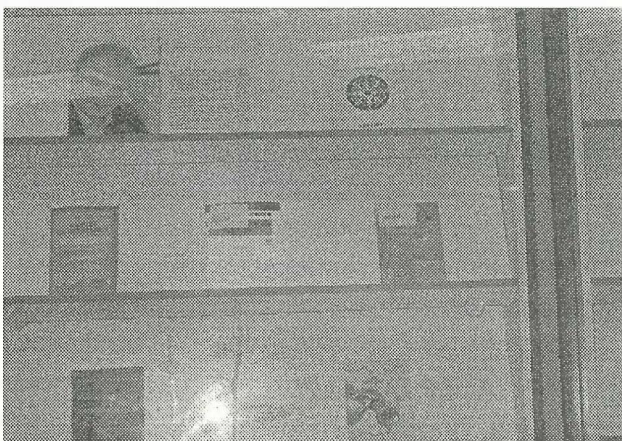
На промоцијата беа присутни: визитинг

професорот д-р Питер Рауф, амбасадорката г-ѓа Ирене Хинрихсен и Аташето за култура Ларс Хонхајт на Германија во Македонија. Присутните во преполнетата сала ги поздравиле директорката на Библиотеката, г-ѓа Јелена Петровска.

25.02.2004 год.

ИЗЛОЖБА НА КНИГИ на Венко Андоновски

МУБ организира изложба на книги на писателот Венко Андоновски по повод литературната средба која се одржа на ден 09.03.2004 год.

Изложбата ја организира Библиотеката во чест на овој познат и реномиран писател, добитник на повеќе вредни награди и признанија меѓу кои спаѓа и интернационалната книжевна награда "БАЛКАНИКА - 2001" за неговото прозно дело "ПАПОКОТ НА СВЕТОТ". (Изложбата беше поставена од 25.02.2004 - 15.03.2004)

09.03.2004 год.

ЛИТЕРАТУРНА СРЕДБА СО ВЕНКО АНДОНОВСКИ

Матичната и универзитетска библиотека "Св. Климент Охридски" и Телевизија "Орбис" од Битола на ден 09.03.2004 година (вторник) со почеток во 18.00 часот беа организатори на Литературна средба со писателот Венко

Андоновски - добитник на интернационалната книжевна награда "БАЛКАНИКА 2001" за романот: "Папокот на светот".

Воведен збор имаше: проф. д-р Вера Стојчевска - Антиќ, а на крајот од средбата збор зеде и директорот на Издавачката куќа "Култура" Скопје, г-нот Глигор Стојковски. Средбата се одржа во големата сала за промоции на Библиотеката.

11.03.2004 год.

ПРЕТСТАВУВАЊЕ НА РОМАНОТ "ГРЕШНИЦИ - 2"

МУБ "Св. Кл. Охридски" Битола и Издавачката дејност "Апекс" при Клубот

на писатели "Стале Попов" Битола на ден 11.03.2004 со почеток во 18 часот беа организатори на свеченото претставување на романот "Грешници-2" од Сања Мучкајева Видановска.

Во преполнетата сала за промоции во Библиотеката на почетокот присутните гости ги поздравиле директорката г-ѓа Јелена Петровска, која истакна дека Библиотеката му дава голема важност на оваа промоција на романот од младата и перспективна авторка бидејќи нејзиниот прв роман "Грешници-1" спаѓа во редот на најчитаните книги во Библиотеката. Потоа за романот зборуваа промоторите м-р Аница Златевска и Илија Мерковски. На крајот во својот завршен збор авторот на романот изрази голема благодарност кон Библиотеката и ИД "Апекс" како организатори на оваа промоција и кон присутните гости. Сања Мучкајева Видановска е родена 12.05.1967 година во Битола, своето основно и средно образование го завршува во родниот град за потоа да дипломира на Шумарски факултет во Скопје.

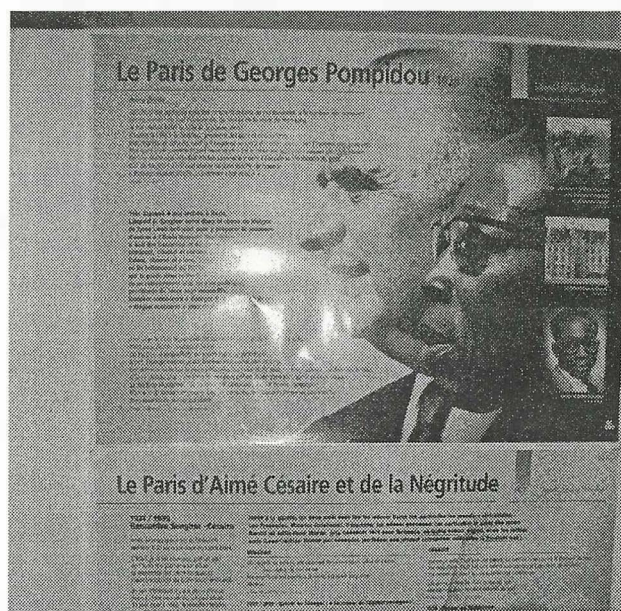
18.03.2004 год.

ПРЕДАВАЊЕ И ИЗЛОЖБА НА ЛУАН СТАРОВА

По повод месецот на франкофонијата, Француската алијанса од Битола во соработка со МУБ "Св.Климент Охридски" од Битола на ден 18.03.2004 година (четврток) со почеток во 18.00 часот во големата сала за промоции на

Библиотеката организираа предавањето на академик Луан Старова на тема: "Франкофонската литература". Академик Луан Старова, поранешен амбасадор на Македонија во Париз, писател и професор по француската книжевност, ни ја претстави франкофонската литература низ делата на неговите омилен писатели. Тоа беше прилика да дознаеме повеќе за Леополд Седар Сенгор, Еме Сезар и Гастон Мирон.

Исто така, Библиотеката припреми Изложба на книги од самиот автор и книги со француска поезија преведена на македонски јазик Изложбата ја сочинуваа околу 80 монографски публикации и истата беше претставена во периодот 18-31.03.2004 год.

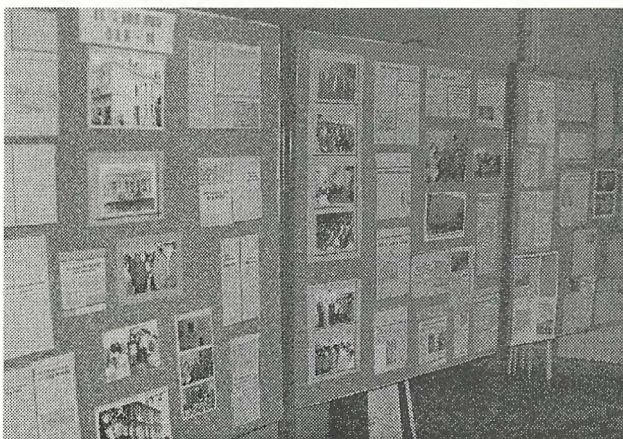

18.03.2004 год.

ИЗЛОЖБА ЗА ЛЕОПОЛД СЕДАР СЕНГОР

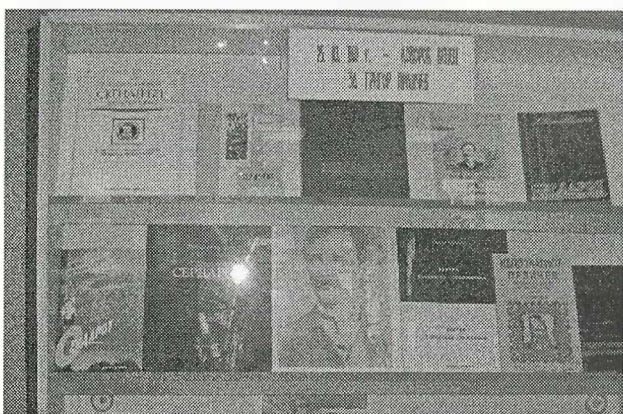
МУБ во соработка со Француската алијанса припреми Изложба на плакати за Леополд Седар Сенгор. Плакатите технички ги подготви Библиотеката со тоа што ги кашира на картон за нивно поубаво поставување на паноата. Изложбата беше отворена во холот од Библиотеката во периодот од 18-29.03.2004 год.

25.03.2004 год.

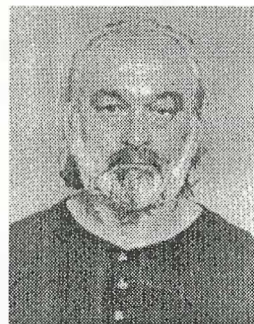
ЈУБИЛЕЈНА ИЗЛОЖБА - 59 ГОДИНИ**МУБ "СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ"**

На 25 март во 1945 година, со одлука на тогашниот Градски народен одбор беше формирана Библиотеката како Градска библиотека - Битола со почетен книжен фонд од 300 книги и еден библиотекар. По тој повод во холот од Библиотеката на ден 24.03.2004 г. беше поставена ретроспективна изложба од избор на текстови објавени во печатените медиуми и фотографии за Библиотеката.

25.03.1860 год.

ИЗЛОЖБА ЗА ГРИГОР ПРЛИЧЕВ

Григор Прличев поетот, автобиографот и преведувачот на овој ден ја доби наградата Ловоров венец за поемата "Сердарот" или на грчки "О Арматалос". Во врска со овој настан Библиотеката приреди Изложба на книги за животот и делото на Григор Прличев, ставајќи посебен акцент на поемата "Сердарот" и "Автобиографијата".

**ГОЛЕМИОТ ПРИЈАТЕЛ НА БИБЛИОТЕКАТА
МАРЈАН МАЛБАШИЌ
- ДУХ ШТО НЕ ИСЧЕЗНУВА**

Ненадејно на педесет и првата година од животот не напушти Марјан Малбашиќ (1953-2004) - меѓу љубителите на ликовната уметност - познат, ценет и почитуван, како иконописец, фрескописец, автор на скулпторски дела работени во теракот, дрво и гипс, резбар, изработувач на украсни предмети. Кај Марјан господари класиката на древните иконописи и фрескописи каде приказите на ликови се во ликовно руво блиско до ова столетие. Моќта на неговите дела и претстави на ликовни и верски интими е во нивната совршена продуктивеност и благородност. Аскетски образи, испоснички и маченички ликови, во чии лица и души длабоко се засолнати мудроста, љубовта кон луѓето и сочувството кон страданијата нивни.

Посебно беше мотивиран од свети Климент Охридски како лик и дело, претставен во низа сликовни прикази: портрети во анфас, фигури во поголем и помал формат, со истакнување на

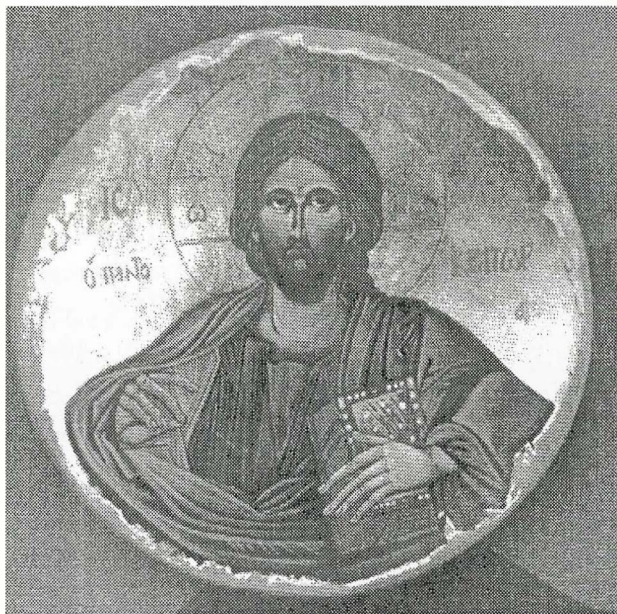
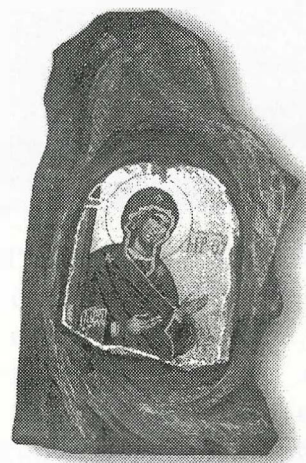
духовноста, грамотноста и мудроста на македонскиот и сесловенскиот просветител и образовен мисионер (впечатлива е изложбената поставка во Ректоратот на Битолскиот универзитет во декември 2001 година каде беа презентирани циклус од педесетина експонати, а за ликовните остварувања пофално се искажа еминентниот археолог, културолог Владо Маленко).

Последниве десетина години имаше неколку значајни експозиции и тоа: во изложбениот Салон на КиЦ-Скопје, во охридскиот Дом на културата "Григор Прличев", две изложби во реномираната Уметничка галерија во Битола, во Струга, Струмица и заеднички изложби со ДЛУБ. Колективно излагал во Белград. Многу од неговите ликовни дела се наоѓаат во приватните уметнички збирки.

Уште од раната младост, тој е пасиониран колекционер на антиквитети - има богата колекција на старо оружје и нумизматички раритети. Во 1999 година е снимен документарен филм - "Триптих" во режија на Драгослав Савевски, по сценарио на Татјана Стојчевска, промовиран во Битолскиот музеј и премиерно

прикажан на МТВ во истата година. Во периодот од 2001 до 2003 година, заедно со неговиот син Стефан (студент на Факултетот за ликовна уметност - Скопје) фрескоживописуваа во црквата "Св. Кирил и Методиј", во Македонската црковна општина Хинсдале во Чикаго.

Неколку години, на Широк Сокак, имаат семејна приватна галерија "Антика" (икони, слики, сувенири, бижутерија - инспирирани од патините и дамнините на древното македонско уметничко наследство). Сопругата на Марјан - Жана е творец на мозаични фрагменти и илустративни антички теми.

Приредил Ричард Иванишевиќ

БОРИС ТРАЈКОВСКИ (1956-2004)

Деновиве болно одекна веста за несреќата и прераната смрт на Претседателот на Републиката Борис Трајковски, шестмината членови на неговиот кабинет и двајцата пилоти. По повод трагичната смрт на Претседателот Борис Трајковски која се случи на 26.02.2004 во утринските часови пред слетувањето на аеродромот во Мостар, сочувство му изрази целиот македонски народ преку масовното излегување на испраќањето на неговите посмртни останки во Алејата на великаните на гробиштата "Бутел" во Скопје.

На погребот присуствуваа повеќе претседатели и претставници од Европа и светот. Посмртно слово прочитаа Романо Проди, претседател на Европската комисија, Никола Груевски, претседател на ВМРО ДПМНЕ и премиерот Бранко Црвенковски.

По повод смртта на Претседателот, преку медиумите и печатот се огласија многу европски и светски имиња на политичари: "Загубивме чесен човек", рече бившиот

претседател на Р. Македонија, Киро Глигоров. "Сакајте ја Европа како што ја сакаше тој", рече на прошталниот говор претседателот на Европската комисија, Романо Проди. "Загубив личен пријател", рече Хавиер Солана. Амбасадорот на САД во Р. Македонија, Лоренс Батлер ќе рече: "Борис Трајковски имаше политичка визија". "Борис Трајковски беше голем пријател на САД", изјави претседателот Џорџ Буш.

Од изложбајќа во холојќи на Библиоотекајќа

ПОСМРТНИ СЛОВА

Бранко Црвенковски: Почивај во мир, голем човеку

... е човек, чие Македонија е на ниво, што...
... е една и обединета во...
... е единствен во почита.
... е единствен во почита.
... е единствен во почита.
... е единствен во почита.

... е човек, чие Македонија е на ниво, што...
... е една и обединета во...
... е единствен во почита.
... е единствен во почита.
... е единствен во почита.
... е единствен во почита.

... е човек, чие Македонија е на ниво, што...
... е една и обединета во...
... е единствен во почита.
... е единствен во почита.
... е единствен во почита.
... е единствен во почита.

Претседателот на Собранието Лазаро Јаружановски, претседателот на Владата Бранко Црвенковски, претседателката на Уставниот суд Лидија Иванова Иванова...

... е човек, чие Македонија е на ниво, што...
... е една и обединета во...
... е единствен во почита.
... е единствен во почита.
... е единствен во почита.
... е единствен во почита.

... е човек, чие Македонија е на ниво, што...
... е една и обединета во...
... е единствен во почита.
... е единствен во почита.
... е единствен во почита.
... е единствен во почита.

... е човек, чие Македонија е на ниво, што...
... е една и обединета во...
... е единствен во почита.
... е единствен во почита.
... е единствен во почита.
... е единствен во почита.

... е човек, чие Македонија е на ниво, што...
... е една и обединета во...
... е единствен во почита.
... е единствен во почита.
... е единствен во почита.
... е единствен во почита.

Романо Проди: Сакајте ја Европа како што ја сакаше тој

Посмртното слово за Претседателот од премиерот Бранко Црвенковски

КУЛТУРА... БИБЛИОТЕКАТА ВО ПЕЧАТОТ

ПРОМОЦИЈА НА ГЕРМАНСКОТО СТИСАНИЕ "МЛАДИНСКИ ТРИК"
 МЗБ "Св. Климент Охридски" за реализација на проектот "Младост" во соработка со Министерството за култура.

СЕ ПОДГОТВУВА УШТЕ ЕДНА БИБЛИОГРАФИЈА
 Матрицата и универзитетската библиотека "Св. Климент Охридски" во Скопје, подготвува уште една бибблиографија за проектот "Младост" во соработка со Министерството за култура.

Во МЗБ "Свети Климент" се реализираат повеќе проекти
 МЗБ "Св. Климент Охридски" во Скопје реализира повеќе проекти во соработка со Министерството за култура. Еден од проектите е реализација на проектот "Младост" во соработка со Министерството за култура.

Француска алијанса - Бишкола
ПРЕДАВАЊЕ ЗА ФРАНКОФОНСКАТА ЛИТЕРАТУРА
 По повод месецот на франкофонската алијанса од Бишкола во соработка со МЗБ "Св. Климент Охридски" во Скопје се реализираат предавања за франкофонската литература.

Во последните неколку години, а особено во 2003 година Матрицата и универзитетската библиотека "Свети Климент Охридски" во Скопје се свединуваат во единствен храм на книгата.
 Библиотека "Св. Климент Охридски" во Скопје се свединува со Матрицата и универзитетската библиотека "Св. Климент Охридски" во Скопје во единствен храм на книгата.

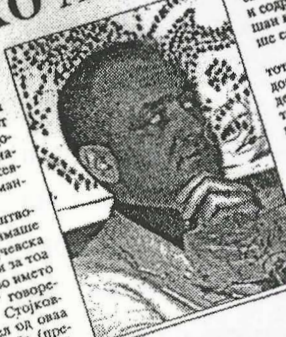
Библиотека "Св. Климент Охридски" во Скопје се свединува со Матрицата и универзитетската библиотека "Св. Климент Охридски" во Скопје во единствен храм на книгата.

Издавачка дејност
ПРОМОВИРАНА ДВЕ КНИГИ
 Библиотека "Св. Климент Охридски" во Скопје издава две книги во соработка со Министерството за култура.

Во организација на МЗБ "Св. Климент Охридски" и Телевизија "Орбис" Битола во втората половина на 2004 година се реализираат повеќе проекти.

Издавачка дејност
ПРОМОВИРАНА ДВЕ КНИГИ
 Библиотека "Св. Климент Охридски" во Скопје издава две книги во соработка со Министерството за култура.

Библиотека "Св. Климент Охридски" во Скопје се свединува со Матрицата и универзитетската библиотека "Св. Климент Охридски" во Скопје во единствен храм на книгата.

РАЗГОВОР

СО ВЕРА АНТИК

Кога сте родени и кога заминавте во Скопје?

-Родена сум во 1939 година во Битола. По Матурирањето во Битолската гимназија, откако се омажив, една година живеам во Охрид, а потоа целиот свој работен век го поминав во Скопје со сопругот. Битола ми остана секогаш во душата и срцето.

Вие сте родени во Битола, а живеете во Скопје. Во колкава мера се чувствувате битолчанка?

-И покрај тоа што толку години живеам во Скопје, одговорот е јасен, прецизен и дециден - "секогаш се чувствувам битолчанка." Најубавите спомени ми се од Битола. После толку минати години и убави моменти доживевани во Скопје и други градови, секогаш се враќам во моето родно место кое неизмерно го сакам, а особено мојата генерација која е прекрасна и со која ден денес се состануваме, се сакаме и соработуваме. Затоа, сега и отсекогаш се чувствувам само битолчанка.

Од кога работите како професор?

-По дипломирањето на Филозофскиот факултет во Скопје работев како новинар за "Културни вести" во Дневникот на ТВ. Во 1968 година бев избрана за асистент на катедрата каде што дипломирав Историја на книжевностите на СФРЈ, а сега е поделена на македонска и јужнословенска книжевност. Во 1974 година докторирав на тема од предметот за кој се определив - Средновековна македонска книжевност. Докторирав на Тиквешкиот ракопис или Зборник кој што денес се чува во Народната библиотека во Софија. Наскоро бев избрана за доцент и вонреден професор. Сега ја вршам должноста на редовен професор на

Филолошкиот факултет "Блаже Конески" во Скопје.

Зошто се определите баш за средновековната книжевност?

-Не сум размислувала околу тоа и покрај тоа што имав многу висок просек при

дипломирањето. Ја сакав новинарската дејност, но кога ми беше понудено од катедрата да бидам асистент, прифатив, бидејќи го сакав предметот што го студирав. Не се колебав многу. Тогаш имаше потреба од предмет средновековна книжевност. Го прифатив тој предмет и имав една среќна околност во животот да не морам да ја променам таа струка, бидејќи средновековната книжевност бара дополнителни истражувања и учење на повеќе јазици што мислам дека е многу потешко отколку учење само на Современа македонска книжевност, Хрватска книжевност и сл. Благодарение на тоа што не зедев друг предмет се задлабочив во широките и длабоките води на средновековната книжевност и останав до денес.

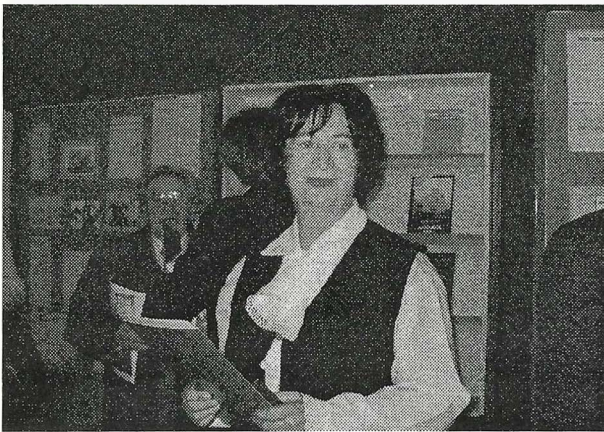
Да ни кажете нешто околу Вашиот опус. Дали би можеле да го поделите на периоди?

-Средновековната книжевност кај нас има специфичен белег. Трае од IX век кога се појавува словенската книжевност и писменост, па некаде до XIV век како класично се зема периодизацијата на средновековната книжевност. Кај нас, заради петвековното турско владеење кога сите народни и општествени културни тенденции биле на некој начин сопирани се продолжува тој средновековен период, благодарение на дејноста на одредени лица во осамените наши манастирски центри. Таму единствено можела да се негува писменоста и книжевноста, затоа што немало можност за развој на посебни школи, центри. Затоа пак постоела таа средновековна традиција на препишување на текстови од првиот период. Некаде има проширување, некаде се оди до

стагнирање, запоставување на содржината, но во тие манастирски центри низ цела Македонија, продолжува средновековната традиција што не било случај во порано ослободените земји или земјите под туѓо влијание. Може да се каже дека дури во XIX век се препишуваат некои текстови. Таквото влијание е неоспорно видно кај Јоаким Крчовски, Кирил Пејчиновиќ и целата плејада на порани просветители или преродбеници кои се јавиле во Македонија.

Вашите мотиви во истражувачка работа најчесто се христијански: библијата, светците и апостолите, просветителите и сл. Дали тоа е случајно или го налага средновековната книжевност?

-Тоа се наложи како нужност од проучувањето на средновековната книжевност. За неа се вели дека е црковна книжевност во

мало. Што значи, канонските црковни дела се основите на средновековната книжевност. Без Библијата, псалтирот и канонот не може да се замисли средновековна книжевност особено во првиот период, а подоцна од XIV век натаму се развиваат одредени книжевни родови кои што земаат поголем замав со тенденција кон световната литература. Така кога ќе дојдеме до средновековните раскази и романи, тие се наполно одделени од каноните во црковната литература. Светителите кои јас ги проучувам, притоа правам компарации со словенски народи, со балкански народи, се една неминовност во моите истражувања во врска со средновековната книжевност.

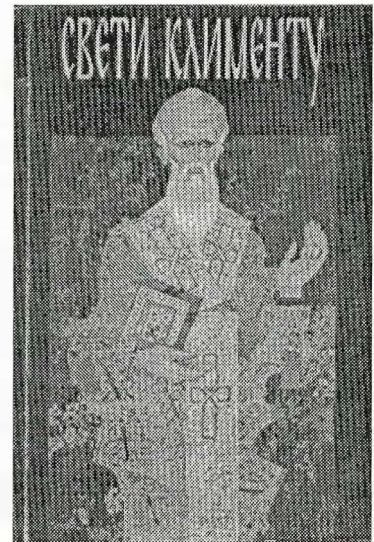
Во колкава мера истражувањата влијаеле врз јакнењето на Вашата верба во Бога?

-Сакате да прашате дали сум верник. Ќе Ви кажам отворено дека "сум" и тоа не под влијание на предметот што го предавам - Македонска црковна литература. Фамилијата, поточно да кажам од мајка ми која уште од мали нозе ме воспитуваше како христијански верник, невообичаено дури и строго.

Црковната историја ја знам преку мајка ми, преку приказните што ми ги кажуваше, а потоа преку црковните служби на кои редовно сум присуствувала со неа и со татко ми, посебно во црквата "Св. Димитрија" во Битола. Дури и во комунистичкиот период во нашата куќа се празнувале и славеле христијанските празници. Евангелијата и Библијата биле постојано присутни, така што не би можела да кажам дека тоа влијание кај мене е од предметот. Кога се појави предметот, јас бев веќе верзирана, се разбира не толку нашироко. На почетокот не ја изучувавме Библијата, изучувавме црковна литература во пошироки размери. Кога почувствував потреба од неа стапив во контакт со МПЦ. Покојниот Архиепископ Михаил ми беше еден од учителите во навлегувањето во црковната литература. Постојано разменував и добивав литература од него. Исто така, ми помагаше и Владиката Кирил кој имаше познавање од руската средновековна книжевност. Од нив ги користев житијата на Ростовски. Самата чувствував потреба да се поврзувам со историјата на македонската црковна литература и воопшто со христијанската религија.

Можете ли да издвоите нешто посебно од Вашето истражување, нешто кое посебно ве преокупира?

-Во последните години посебно сум насочена кон изучувањето на развојот на христијанството во Македонија. Македонија е поносна земја во поглед на континуитетот и развојот на христијанските патеки во неа. Може да се каже дека во најново објавената моја книга "Култот на Богородица во Македонија" започнувам со една македонска народна легенда која говори дека Богородица по смртта на својот син Исус Христос, заедно со Јован Богослов престојувала во Македонија, на Халкидики. Таму ја изградила и првата христијанска црква. Луѓето кои биле паганци, откако ја слушнале нејзината проповед, се покрстиле и станале христијани. Тоа е една многу важна македонска легенда

која што ја потврдува и Библијата. Со текот на вековите таа се проширувала. Да завршам со една ситуација која денес е многу значајна. Постојат над педесет цркви кои се посветени на Богородица регистрирани само на подрачјето на Преспа. Кога почнав на картата да ги одбележувам црквите со сини точки, целата се претвори во сина боја затоа што беа премногу, така што се откажав од правење на картата за да го претставам култот на Св. Богородица во Македонија. Тоа јасно говори дека христијанскиот православен живот е засведочен низ вековите и тоа право на една вера нема право никој да ни го одземе.

Дали тоа значи дека македонскиот народ е посебен народ во поглед на неговата историја и културно богатство?

-Со традицијата што ја имаме сметам дека и да не сме посебен народ, ние сме народ со една длабока и вистинска традиција која и ден денес е засведочена. Тоа е многу важно. Ако сме имале прекини на државност, континуитетот на црквата не бил прекинат. Тоа го засведочила преку примерите што ги давам во моите книги.

Познато е дека Вие сте координатор за научна соработка меѓу САД и Македонија. Контактирате со македонците иселеници во САД и Канада.

-Да точно е. Уште од 1989 година сум координатор на научната славистичка соработка меѓу САД и Македонија. На овој план редовно одржуваме македонско-американски конференции, наизменично, еднаш во Америка, еднаш во Македонија. Тие се многу плодни. Учесниците се многу задоволни и одвај ја чекаат наредната конференција. Има многу интересни теми. Има и стари и млади американски слависти кои го изучуваат македонскиот јазик. Создаден е еден континуитет на кој се радувам, кој не може да биде прекинат, бидејќи се наметнуваат разни теми. Постојано контактирам со оние градови во кои се одржуваат универзитетските, славистички средби. Контактiram со македонските православни цркви, дури и ги вклучувам во дискусиите на универзитетите во нивните градови. Во црквите одржувам предавања со делегациите што ги водам. Имаме одржано повеќе предавања во Торонто, Детроит и Њујорк.

Имате долги години на истражувачка работа. Дали имате направено синтеза на Вашиот живот во смисол на тоа колкав е Вашиот придонес во македонското творештво и Македонија воопшто?

-Имам околу триесет и три години на

истражувачки период, што се однесува до мојата научно-истражувачка работа, кон која секогаш сум се однесувала со афинитет и со љубов,

Д-р Вера Антиќ ѝри ѝримањето на ѝлакеѝа за исѝакнаѝ научен работѝник од Македонскоѝо научно друшѝтво - Биѝола

така што не сум размислувала колкав е мојот придонес во неа.

Дали има нешто што ви останало незавршено во Вашето творештво, а сте сакале да го завршите?

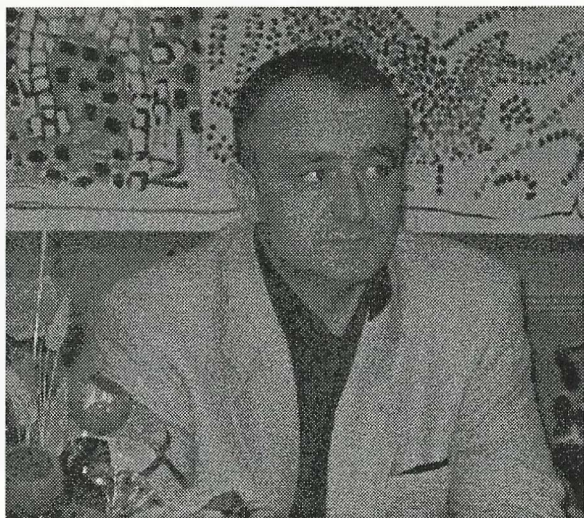
-Ова прашање е многу интересно, зашто ми се наметнува во последните години бидејќи многу работи остануваат недовршени. Мислам дека со целото мое изучување и истражување на средновековната книжевност од утре би почнала нови теми, нови бескрајни патишта и жалам што еден животен век не значи ништо за да може човек да ги заврши задачите што науката ги остава пред нас или самите си ги поставуваме.

Вие покажувате голема скромност во одговорите на последните две прашања.

-Сметам дека не е тоа скромност. Во науката, полето на истражување е широко и бескрајно. Теми за истражување има многу и кога би можел човечкиот живот да се продолжи би започнала уште од утре со нови проекти, теми, бидејќи науката не завршува. Дури и сега после толку години истражување и научна работа, мислам, би знаела што треба да работам, каде да почнам и каде би продолжила.

*Разговорот го водеше
Николче Вељановски*

ПОВОД ЗА СРЕДБА - НАГРАДАТА "БАЛКАНИКА 2001"

ВЕНКО АНДОНОВСКИ

Венко Андоновски - раскажувач, романсиер, драмски автор, поет, есеист, критичар книжевен теоретичар. Роден е на 30 мај 1964 година. Завршил Филолошки факултет во Скопје. Доктор по филолошки науки. Професор на Филолошки факултет "Блаже Конески". Член на македонскиот ПЕН центар. Член на ДПМ од 1990 година. Автор е на книгите: "Нежното срце на варварот" (поезија, 1986), "Квартот на лиричарите" (раскази, 1989), "Фрески и гротески" (раскази, 1993), "Текстовни процеси" (есеи, 1996), "Своната на Матош" (студија, 1996), "Структура на македонскиот реалистичен роман" (студија, 1997), "Три драми" - "Словенски ковчег", "Бунт во домот за старци", "Адска машина" (1998), "Дешифрирања" (2000), "Азбука за непослушните" (2000) и "Папокот на светот". Добитник на наградите "Рапиново признание", прва награда за роман на издавачот Зумпрес - Скопје, награда за најдобар драмски текст" на македонските театарски игри "Војдан Чернодрински" - Прилеп.

Кажете ни нешто за Вашата работа како професор?

-Предавам на Филолошкиот факултет Блаже Конески во Скопје. Предавам предмет кој се вика Нова хрватска книжевност. Предавам уште еден предмет на постдипломски студии, Теорија на прозата и на Факултетот за драмски уметности, Семиотика на театарот и драмата и

озвучување во театарот. Тие предмети ги предавам на начин на којшто мислам дека треба да се предава литература, а тоа е да се испровоцираат студентите максимално што значи испитот кај мене е чиста формалност на крајот од годината. Јас се трудам во текот на годината за секој студент да стекнам сознанија, најпрво да го видам неговиот интерес за предметот, а потоа да го видам неговиот интерес да соработува и што е најважно самиот да ги стекнува знаењата, а не да стекнува знаење екс катедра. Држам и предавања, се разбира. Постојат и студенти кои не ги интересира некој поавангарден пристап па тие предавања даваат резултати.

-Кажете ни нешто повеќе за Вашите книжевни почетоци и понатамошниот книжевен опус.

-Како писател стартував во литературата со една збирка поезија уште како студент и обично велат дека така се почнува се додека човек не ги дефинира своите

афинитети, а кај мене тоа се покажа точно. Јас сум целосно посветен на прозата, сега засега, иако имам и пет драмски текстови кои се изведувани на нашите сцени. Не сум имал некој посебен успех, меѓутоа сепак се сметам за прозаист, затоа што пред сè, пишувам раскази и романи. Од расказите ја имам книгата Фрески и Гротески која ја напишав на мои 27 години и за чудо добив награда, Рапиново признание. Чудо затоа што се сметаше дека како многу млад автор нема да успеам. Најверојатно за тоа помогна и фактот што се занимавам и со критика при што сум критикувал одредени луѓе кои за жал беа во тоа жири. Треба отворено да се каже дека некои од нив и не дозволуваат да се напредува преку овој терк во оваа мала Македонија. Потоа драга награда ми беше наградата за

романот "Азбука на непослушните" зашто никој не ја знаеше шифрата. Потоа дојдоа раскази кои добија награди под шифра од ЗУМ Прес, исто така и под шифра на Нова Македонија. Така дојдов до она што е најважно за мене, романот "Папокот на светот".

Зошто е најважно баш ова дело?

-Најважно е затоа што јас за прв пат сфатив дека можам да пишувам роман. Романот „Азбука за непослушните“ кој имаше деведесетина страници моногумина пријатели и литературни критичари сметаа дека тоа е само проширен расказ и дека вистинскиот предизвик јас го доживеав со "Папокот на светот". Тоа дело е такво какво што е. Но тоа не е некакво заокружување на овој циклус зашто мој идеал за роман отсекогаш бил Странецот од Албер Ками. Тоа значи стотина страници, а заокружено дело.

Вашето дело по содржината наликува на Алхемичарот во потрага по сопственото јас. Ако според некои имиња во делото навидум изгледа дека користите библиски мотиви, повеќе ми изгледа дека Вашите дела се со мотив од источната филозофија - аванта филозофија, или филозофија на недвојност. Тоа зборува за потрагата по сопствено то јас или потрага по нашето потекло преку вечното прашање: "Кој сум јас?"

-Тука сте во право и централната тема не случајно ја одбрав со еден од најинтимните делови на женското тело. Прашањето е "Кој сум јас?", или "Дали сум јас, јас?" Тоа е прашањето на идентитетот, или филозофија на субјективитетот. Јас многу го сакам Бергаев како филозоф и во позадината на ова дело стои неговата филозофија, која кратко ќе ја сумирам во една или две реченици. Ако човек не знае кој е и ако не се најде себе си тешко дека ќе може да владее со други, односно со толпата. Со овие реченици е кажан генералниот конфликт во овој роман. Најпрво човек треба да ги знае своите моќи и способности со сета скромност и смерност која ја нуди христијанската провиниенција, за да би можел да помага, а не за да може да владее со другите. Контролата подразбира моќ, а помошта подразбира несебично делење на знаењето.

Во која смисла моќ? Дали се мисли на политичка моќ преку која се добива власт над другите?

-Моќта е најчесто истакнување на

сопствените големини за сметка над другите. Тоа е една од најнепопуларните, но една од

најчестите дефиниции за моќта. Моќта е идеолошка категорија и не случајно таа бара покрите во идеолошки групации кои не се само партиски, туку можат да бидат и кланови, тајни здруженија, може да бидат и легализирани здруженија кои можат да вршат терор врз другите луѓе. Да речеме дека постојат форми на здружување, наводно на авангардни уметници на Запад кои фактички тероризираат една класична струка во уметноста така што секое групирање е сомнително од аспект на таа филозофија на Бергаев, која вели дека сè што има човекот се наоѓа во него самиот, а не во други кои што треба да ја создаваат сликата за нас.

Ако ја гледаме контролата врз масите тогаш преминуваме на другата страна, но Вие сте во потрага по светлината. Во потрага по белата убава жена, мајка.

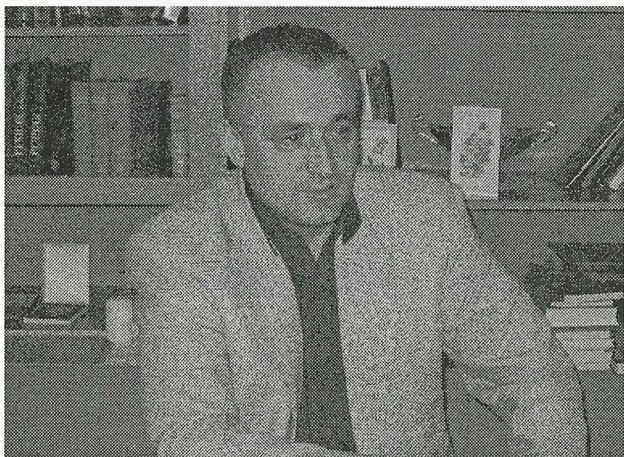
-Да, точно. Мислам дека не постои друг начин човек да биде среќен, освен да се сврти кон себеси. Тоа носи низа на трауми во почетокот затоа што човек прво треба да се соочи со сопствените маани и ограничувања. Во моментот кога ќе ги сфати, Вие тука направивте алузија што е апсолутно точно, своите мани и недостатоци тогаш ќе дојдете до првиот степен-степенот на осознавање.

Кога го читаме романот, според длабочината на Вашата мисла, односно според мудроста на главните јунаци во делото се добива впечаток дека тоа е книга "пишувана со крв".

-Да, ако крвта ја сфатиме како метафора за највисока припадност на себе си. Како највисока метафора на индивидуалитет. Тоа е точно. Тоа е роман кој наводно се случува во ИЦ век. Во првиот дел има доста автобиографски елементи. Во него е и моето школување.

Покрај Бергаев, кој друг Ве инспирирал?

-Ме инспирираше книгата на изреки на Милентије Хилендарецот. Тоа се изреки

собрани од многу светители кои што тој ги собрал и ги објавил. Исто така, овде ја ставам и мојата лична перцепција и мојот пат на образование кој што е така направен, во кој што учителот никогаш не ги открива тајните на своите ученици затоа што се плашел дека ќе ги злоупотребат. Затоа, има многу несреќни ученици и многу несреќни учители.

Тоа значи дека тие учители не биле на многу високо ниво за да ги видат лошите ученици!?

-Апсолутно. Вистинска филозофија е да се произведе ученик кој ќе го надмине учителот.

Во делото имате една главна личност која е библиотекар. Гледано во контекст на пајажината - постојат многу библиотеки, многу библиотекари и многу книги. Но сепак, дали може да се најде една единствена книга која ќе ни ја открие тајната на животот без симболика каква што е во Библијата.

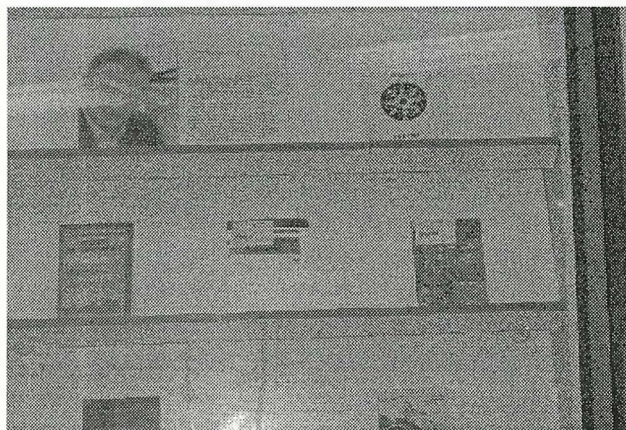
-Тоа е вечниот сон на секој читател дека во животот ќе најде на една книга во која ќе ги најде одговорите на сите прашања. Изгледа таква книга не постои. Тоа не значи дека ја исклучувам секоја можност, но затоа тоа ме упатува на мислата дека секоја книга дава по едно парче, една нитка од таа пајажина, од таа вистина. Таа една книга која постојано ја бараме, фактички, ние ја соз-

даваме. Јас многу често сакам да им кажам на моите студенти дека нема да прашам што сакал писателот да каже туку ќе прашам што ќе каже читателот за неа, затоа што читателот е тој кој што постојано ги надополнува и видоизменува книгите. За мене книгите се отворени партитури, посебно книгите од модернизмот.

Кај вас духовното е истакнато како и во Алхемичарот и другите дела на Паоло Куелјо, Скот Пек и други, но разликата е во тоа што Вие го надополнувате социјалното живеење со духовното и осмислувањето на животот на поединецот во потрагата по себе си. Сметам дека, според значењето, "Папокот на светот" ги надминува овие дела.

-Камо да е така. Но во секој случај, нема да бидам лажно скроман, ако речам дека мене ми е необично драго што при неколку потпишувања на моите книги во книжарницата, за жал до пред некое време само во Скопје, доаѓаа до мене читатели за да ми кажат каде сум згрешил. Тоа е работа која кажува до каде и колку навлегла оваа книга во нивните домови, како што може да навлезе, да речеме, еден фудбалски натпревар. Важно е дека за книгата се дискутира и воопшто не е важно дали тоа ќе го усвојам. Секој има право на своја критика, па дури и таа да не биде секогаш поволна за авторот.

Денес, се покажува дека книгата не е воопшто така затворена и херметичка работа како што изгледа.

Во текот на Вашиот живот се обидува преку контрола на сопственото јас да стигнете до средиштето, па го опишувате преку жената, преку белата убава жена, а подоцна и преку Луција, во вториот дел. Зошто токму преку жената?

-Затоа што синоним за писмо, барем според мое мислење, е жената. Таа е невиде-

на архива на кодови, нејзиното суштество, е една огромна библиотека која ниеден маж не успеал да ја прочита. Има многу убави примери од кои може да се види што е жената, но навистина мислам дека доколку овој денешен свет, навистина, малку повеќе се потпираше на таа женска интуиција и на тој како би рекол женски архив, бидејќи сите атавизми се положени во жената, бидејќи таа раѓа и се сеќава на сите породилни болки на човештвото, мислам дека светот ќе изгледаше далеку подобар.

Тогаш ќе немаше такви мажи какви што се денес со сила да се однесуваат кон жената!?

-Да, тие ќе беа многу поинтелигентни и многу брзо ќе стигнувале до она што е сепак нивна задача, а тоа е да ја заштитат жената. Интересно е како младите генерации, а тоа го знам од дискусиите на моите студенти кои од време навреме сакаат да се изјаснат на оваа тема, расправаат зошто подоцна се склучуваат бракови меѓу младите. Жените заклучуваат дека тоа е затоа што тие губат од својата женственост, односно ги заштитуваат, односно се помалку ги ценат. Мажите имаат контра пример, дека жените во денешните генерации се повеќе ги губат своите атрибути, а тоа се атрибутите на послушност и покорност. Ако би ја прифатиле тезата дека жените се сепак тајно писмо - тоа е фактички и во „Папокот на светот“, тогаш ние многу лесно би дошле до идејата дека жената е синоним за книгата и дека таа е нешто што постојано се чита и постојано на различен начин.

Го приземјивте делото, но Вие во суштина користите длабока симболика, кои само оние поупатените во духовното ја знаат?

-Јас многу се имам занимавано со симболика, па дури и едно кратко време предавав во Загреб. Но сепак, како жената влезе во овој круг? Кога Христос се раѓа, тој се раѓа преку една жена, која е одбрана жена. Таа ви е на некој начин медиум затоа што со

него се раѓа и Словото. Синоним за Христос е Словото. Словото е родено од женска матка преку духовна врска. Всушност, излегува дека жената е родител на словото и покрај тоа што е само преносник на една повисока воља. Затоа жената не смееме да ја сведеме на еден гинеколошки феномен.

Колку од гинеколошкото или сексуалното има во делото?

-Во вториот дел, како контрапункт за да се види како на жената се гледало порано и како се гледа сега. Денес, на жената се гледа како на некој пристапен сексуален објект, па уште и политизиран. Луција е со плитки идеи при што таа магија околу водителката на словото се изгуби. Наместо жената да биде "света мастилница во која мажот ја става својата перодршка" сега таа се сведува на една целосно потрошувачка логика.

Вие лично, до која мера сте постигнале да ја разберете таа жена?

-Во приватниот живот не го надминувам просекот на обичниот Македонец. Се трудам да верувам во она што сум го напишал и дека тоа може така да биде.

Што работите во моментот, или планирате да работите?

Новиот роман "Вештерки" - посветен на темата на жената, односно големиот нивни прогон и нивно спалување во Средниот век, па се до Ренесансата. Тоа е најголемиот геноцид на човештвото за кој многу малку се говори. Мажите преку инквизицијата ги осудуваа жените, обвинувајќи ги дека сексуално општат со ѓаволот, а всушност станува збор за една нереализирана еротска врска - потполна врска на мажот со жената.

Посветувајќи ја и оваа книга на жената дали тоа значи дека сакате да ја привлечете таа светлина?

-Најверојатно е тоа, мојата идеја и на секој човек, дека до колку човек стане свесен за тоа до толку ќе биде посрекен.

ВЛАДИМИР КОСТОВ: *Како ѝријашел*

*во оваа ѝриџода, имам чест ѝ да Ве среѝ-
нам и да сѝоиме еден сѝроѝи друџ.*

*Оѝкако џо ѝрочиѝав Вашиоѝ
роман имам една забелешка:
Бидејќи овде се рабоѝи за едно
исклучиѝелно дело, за едно дело
совршено напишано, би рекол
џенијално дело, си џо ѝосѝавив
ѝрашањето: Дали оѝкако ќе се
напише едно вакво совршено дело
во лиѝераѝурна смисла, во умеѝ-
ничка смисла, заслужува да оди со
еден додаѝок како иѝо џо имаѝе
во вѝороѝо издание, дали
заслужува една самокриѝика на
авѝороѝ... Сѝоред мене, на едно ѝакво*

*совршено дело не ѝреба ниѝи неѝо да
му се додаде ниѝи неѝо да му се
одземе... "*

ВЕРА АНТИК: *"Последнаѝа
реченица од моеѝо излаџање ја
осѝавив сѝецијално за на крајоѝ.
Во минаѝонеделнаѝа колумна на
Венко Андоновски, криѝикувајќи
некои современи ѝојави, кажа дека
џи нема нашиѝе месии и дека
можеби се ѝше и скриени во некои
кошеви, но на сценаѝа џи нема.
Чиѝајќи ја ѝаа колумна, јас бев
убедена дека еден од ѝше месии иѝо
ѝреба да се ѝојави на сценаѝа, дури
му ѝророкувам еве, дека еден од нив*

ќе биде ѝокму Венко Андоновски".

*Разџовороѝ џо водеше
Николче Вељановски*

Крајо̄и на мудрос̄та е слободата̄,
крајо̄и на образование̄то е карактеро̄и.
Крајо̄и на култура̄та е совршенството̄,
крајо̄и на знае̄њето е љубовта̄.

Ако ѝос̄тои ис̄правност̄ во срце̄то,
ќе има убавина во карактеро̄и.
Ако ѝос̄тои убавина во карактеро̄и,
ќе има хармонија дома.
Ако ѝос̄тои хармонија дома,
ќе има ред во народо̄и.
Ако има ред во народо̄и,
ќе има мир во све̄тои.

Пос̄тои една религӣја - тоа е религӣјата на љубовта̄
Пос̄тои еден јазик - тоа е јазико̄и на срце̄то
Пос̄тои една раса - тоа е човечката̄ раса
Пос̄тои еден закон - тоа е законо̄и на должноста̄
Пос̄тои еден Бо̄г - Тој е насекаде ѝрисӯен

Живо̄то̄и е ѝесна - ѝејте ја.
Живо̄то̄и е ӣгра - ӣграјте ја.
Живо̄то̄и е ѝредизвик - ѝробајте го.
Живо̄то̄и е сон - ос̄варете го.
Живо̄то̄и е љубов - искусете ја.

Љубете̄ ги сит̄е. Служете̄ ги сит̄е.
Секо̄гаи служете̄. Нико̄гаи не ѝовредувајте.

Мисли на божествено̄и дијаман̄ти - Саи Баба

